

Vox zoekt sinterklaas
Wie heeft de
hoogste sint-factor?

Rugbyvrienden voor het leven
Het geheim van
male bonding

'Ons rechtsstelsel faalt'
Afscheid van
mediajurist Peter Tak

Jaargang 9 • nummer 8 • 4 december 2008

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE RABBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

**Ik publiceer
dus ik besta**

V
O
X

Haal véél meer uit je studietijd
(ga ondernemen met het Zakelijk Studentenpakket)

- Gratis Zakelijke Girorekening
- + Business workshop PricewaterhouseCoopers
- + Startbudget Google AdWords
- + Boekhoudpakket Exact Online
- + Toegang tot de knappe koppen van de ING

Ondernemende studenten gaan naar postbank.nl/studenten

onderdeel van ING

Dat is de kracht van de **Postbank**

Nummer 8 • jaargang 9 • 4 december 2008

Is een borstvergroting of liposuctie een eigentijdse vorm van je ziel aan de duivel verkopen? Sunny Bergman, bekend van de documentaire *Beperkt Houdbaar*, meent van niet. "Onnodige cosmetische operaties zijn een maatschappelijk probleem en staan los van de individuele schuldvraag." Het debat met Bergman was een onderdeel van Wintertuin op de Campus, een cultureel evenement dat de afgelopen weken plaatsvond, onder de vlag van het Nijmeegse Wintertuinfeest.

Interview Mediajurist Peter Tak neemt afscheid

Zijn halve leven was Peter Tak hoogleraar Inleiding in de Rechtswetenschap aan de Radboud Universiteit. Op 12 december geeft hij zijn afscheidscollege. Maar niet voordat hij kritische kanttekeningen heeft gezet bij het Nederlandse rechtsstelsel. "Nederland kent te veel strafzaken waarmee iets mis is."

8

Serie 'Samen knokken op het veld, creëert een levenslange band'

In deel drie van de Obelix-serie gaat *Vox* – na de bier- en sportverhalen van de vorige keer – de diepte in met de vijf rugbyheren. Voor één keer openen ze de roestige deur naar hun mannenziel: wat is het geheim van hun vriendschap? "We worden getraind om voor elkaar te vechten."

10

Student 'Plasterk is tot nu toe de beste LSVb-minister'

Als we LSVb-voorzitter Lisa Westerveld mogen geloven, hebben studenten een behoorlijke invloed op het onderwijsbeleid. De lijntjes met minister Plasterk zijn kort. *Vox* kreeg een inkijkje in het overleg tussen minister en LSVb. Juist op het moment dat ze met deze minister de degens kruisen over een heikel onderwerp: de harde knip.

18

en verder 4 nieuws & opinie 14 wetenschap 20 coververhaal 24 sinterklaasmeetlat 26 cultuur 30 Vox campus 32 backstage

Bij dit nummer De lelijkste term van vijftig jaar onderwijsjargon is toch wel de 'harde knip'. Zelfs al heb je geen idee wat het betekent ('Waarom zou ik me laten steriliseren?'), het is een schurende, kille woordcombinatie. Mammoetwet klonk eind jaren zestig nog verfrissend, maar daarna hebben ze op het ministerie van Onderwijs een taalkundig gestage lijn naar beneden ingezet met fantasieloze gedochten als 'middenschool' en 'basisvorming', of meer recente juweeltjes als 'bamastelsel' en 'tweefasestructuur'. Het zou daarom zomaar kunnen dat het studentenprotest tegen de harde knip gaat aanslaan. Het zou in ieder geval bewijzen dat het met het taalonderwijs niet zo beroerd is gesteld als altijd wordt beweerd. Het eerste spandoek in Den Haag was van Nijmeegse makelij (zie pag. 18). Zo kennen we elkaar weer.

Chris-Jan van der Heijden

Gebroken neus op dispuutsfeestje

Een open feest op 26 november van collegiaal dispuut Panacee is uitgelopen op een klein drama. Een van de gasten moest na een korte vechtpartij worden afgevoerd naar het ziekenhuis.

Volgens getuigen was het een rustige avond in café Blue Stars. Dat kwam niet in de laatste plaats door een groepje fans van de Britse voetbalclub Tottenham Hotspur, die de volgende dag tegen NEC zou voetballen. Ook was er onenigheid tussen een lid van Panacee en iemand van dispuut Boeland, waarvan een aantal leden op het feest aanwezig waren. Uiteindelijk leidde dat tot twee incidenten. De twee rivaliserende dispuutleden gingen kortstondig met elkaar op de vuist. Niemand raakte echt gewond. Het andere incident liep minder

goed af. Een student, géén dispuutlid, kreeg op een onbewaakt ogenblik een harde klap van een tot nu toe onbekende persoon, volgens sommigen een Spurs-fan. De jongen moest vervolgens naar het ziekenhuis waar een gebroken neus en oogkas werd vastgesteld. Hij zou inmiddels aangifte hebben gedaan. Panacee betreurt het incident, maar ziet geen aanleiding voor maatregelen, meldt preses Simon Pape. "Natuurlijk vinden we het heel vervelend wat er is gebeurd, maar het was een open feest en dan weet je nu eenmaal niet altijd wie er binnen komt." Verder heeft de dispuutsleiding van zowel Boeland als Panacee volgens Pape een "goed gesprek" gehad met de twee ruziënde leden. "We hebben afgesproken dat ze hun persoonlijke vete op een andere manier oplossen." /RG

De duif is dood

Er ligt een dode duif voor de garage. Gisteren leefde hij nog, toen zat hij uitgeput en laveloos voor de keukendeur. Zijn linkervleugel kreeg hij niet meer ingeklapt, er zat pus in zijn oogjes, en zijn bekje stond half open. Waarschijnlijk was hij de weg kwijt. Vroeger moet het een mooie, trotse doffer zijn geweest. Zo'n vogel die wat van de wereld gezien heeft. Napels, Baden-Baden, Boekarest, Wroclaw – postduifsteden, waar de mandjes opengaan, en de lucht klappert van de vleugels die om het snelst naar huis willen. En thuis zitten kale mannen in morsige broeken ongeduldig en ongedurig naar de hemel te turen, af en toe wat pruij op de grond spuwend. Ze houden wel van hun dieren, maar dat laten melkers niet merken. Ze prevelen voortdurend kom-kom-kom-kom en dat maakt ze aandoenlijk kwetsbaar. En deze duif had boven Nijmegen gecirkeld, moedeloo, zenuwachtig, radeloos, van het Erasmus naar de brug, van Hatert naar het Willemskwartier, van de Stevenskerk naar Electrobelt, maar hij herkende het niet. Hij was op, hij kon niet meer. Hij klapwiekte moeizaam toen we een schoteltje

Radboud niet in ranglijst

Tot ieders verrassing lag de Radboud Universiteit dit najaar opeens uit de top-200 van de Britse krant *The Times*. Omdat ze vermoedden dat er een fout was gemaakt, togen twee medewerkers van de universiteit daarom naar het Londense onderzoeksbureau QS, dat de ranglijst opstelt in opdracht van *The Times*.

Het bezoek op 14 november was geen succes, zegt beleidsmedewerker Anneke Matthijssen. Het gesprek dat ze met twee leidinggevenden van QS voerde, gaf haar niet de indruk dat de *Times*-lijst heel zorgvuldig tot stand komt. Zo bleek tijdens het gesprek dat het bureau iets had veranderd aan de methodologie van de ranglijst. De zoveelste verandering. Wat dat precies betekent voor de Nijmeegse scores, is voor buitenstaanders niet te achterhalen. Het is Matthijssen in Londen ook niet duidelijk geworden. QS – wat staat voor Quacquarelli Symonds – noemde wel een oorzaak van de afwezigheid van de Nijmeegse bèta's in de ranglijst. Ze zouden het slecht hebben gedaan op het onderdeel *peer review*. De Nijmeegse bèta's worden landelijk zo weinig genoemd door vakgenoten dat ze de drempel van de lijst niet hebben gehaald, aldus QS. /MZ
Lees meer op pagina 20-23

DORPSPOMP

Studenten komen in actie tegen de harde knip. Waarom?

Stéfanie André (21), social cultures science en politicologie
"Ik ben tegen de harde knip! Studenten lopen vertraging op en gaan daarom niet meer bij een bestuur of naar het buitenland. Er kunnen best inhoudelijke eisen gesteld worden, maar alleen eisen om het eisen is niet goed."

Matthijs Witkam (25), politicologie
"Natuurlijk gaat deze protestactie werken. We zijn er vroeg bij in het besluitvormingsproces en we proberen zoveel mogelijk handtekeningen te verzamelen. We laten zien waar we voor staan, dan moet Plasterk wel luisteren."

Hans Verlaan (57), bouwvakker UMC St Radboud
"Geen idee waar deze actie over gaat. We komen hier in onze pauze wel eens om te wandelen en ons te vergapen aan vrouwelijk schoon, haha. Het zal wel weer over onze belastingscenten gaan!"

Sanne van Hattem (23), Engels
"Er is veel media, dus de actie zou best wel eens kunnen slagen. Hoewel ik ook tegen ben, loop ik zelf niet mee. Ik houd niet zo van demonstraties. Ik heb wel wat beters te doen."

Hessel Struik (19), geschiedenis
"Hopelijk gaat het werken! De actie had langer mogen duren maar werd gelukkig wel op veel plaatsen gehouden. Als er nog een landelijke actie gehouden wordt, ben ik er zeker bij."

Stephan Spijkers (21), psychologie, lid van Carolus Magnus
"Het is een goede actie, zeker als je kijkt naar de hoeveelheid pers die er op af is gekomen. De actie liet letterlijk zien dat studenten stil komen te staan als de harde knip ingevoerd wordt. Carolus Magnus zal met AKKU en verschillende studentenverenigingen ook naar een landelijke actie gaan." /JvD

Flashmobben tegen Plasterk

Op dinsdag 2 december om 13:00 uur precies stonden in Nijmegen, Amsterdam, Eindhoven, Wageningen, Utrecht en Groningen studenten stokstijf stil.

Met deze aangekondigde *flashmob* actie vragen studenten in heel Nederland aandacht voor de nadelige gevolgen van de door minister Plasterk voorgestelde harde knip. Studenten moeten alle vakken uit de bachelor gehaald hebben voordat ze aan hun master mogen beginnen. De actie verbeeldt de stilstand in het ho-

ger onderwijs, die volgens de studenten het gevolg zal zijn van een invoering van de maatregel. De Nijmeegse actie trok opvallend veel belangstelling van de media: onder andere de NOS, 3FM en de *Gelderlander* waren aanwezig. Volgens AKKU-voorzitter Sara Struik liggen er nog meer acties in het verschiet, onder meer op 8 december, wanneer Plasterk zijn plannen verdedigt in de Tweede Kamer. "Het worden weer flashmob acties zoals deze." Het fenomeen flashmob is komen overwaaien uit de Verenigde Staten.

Een flashmob is een groep mensen die plotseling op een openbare plek samenkomt, iets onge-

bruikelijks doet en daarna weer snel uiteenvalt. /MP
Zie ook paginag 18

Minder ontslagen bij bedrijfswetenschappen

Met de reorganisatie van bedrijfswetenschappen zullen 20 voltijdse arbeidsplaatsen (fte) verdwijnen. Dat is 3,5 fte minder dan in het reorganisatieplan stond aangekondigd. De ondernemingsraad heeft daarmee haar gelijk gehaald.

Bij bedrijfswetenschappen zijn de financiële problemen zo groot dat ontslagen onvermijdelijk zijn, dat vindt ook de ondernemingsraad. Over de uitvoering bestond echter onenigheid. Om de begroting op orde te krijgen zou er 20 fte moeten verdwijnen. Het faculteitsbestuur wilde daarnaast een kwaliteitsslag doorvoe-

ren die nog eens 3,5 fte zou kosten. Na verzet van de ondernemingsraad, dat haar goedkeuring aan het reorganisatieplan dreigde te onthouden, heeft het college van bestuur dit onderdeel van het plan geschrapt. Het college

blijft vasthouden aan de kwalitatieve doelstelling, maar wil dit nu over een langere termijn realiseren "via een effectief, voortvarend en scherp kwaliteits- en personeelsbeleid". Het reorganisatieplan krijgt mogelijk nog een staartje voor de hele universiteit omdat de aparte docentfunctie en onderzoekersfunctie bij bedrijfswetenschappen worden geschrapt. De universiteit wil alleen nog maar de klassieke academische combinatie van docent-onderzoekers. Om arbeidsrechtelijke redenen krijgen andere faculteiten waarschijnlijk ook te maken met deze beleidswijziging. /RG

Weinig vertrouwen in 'megaconstructie'

De faculteiten theologie, filosofie en religiewetenschappen lijken er weinig voor te voelen om samen met letteren een nieuwe Faculteit der Geesteswetenschappen te vormen.

Het nieuws over de fusie is een 'hot issue' bij de drie kleine faculteiten filosofie, theologie en religiewetenschappen. Dat zegt Jean-Pierre Wils, decaan bij de faculteit religiewetenschappen. Volgens hem zijn de meesten bang dat onderwijs en wetenschap fragmenteert door een 'megaconstructie' geesteswetenschappen. "Geluiden van andere universiteiten die al zo'n fusieproces doorlopen hebben, bevestigen die angst." De decanen van theologie, filosofie en religiewetenschappen hebben inmiddels een

advies uitgebracht aan het college van bestuur. De inhoud daarvan is vertrouwelijk maar laat zich, gezien het bovenstaande, wel raden. Letterendecaan Paul Sars toonde zich eerder tegenover *Vox* wel een voorstander van een nieuwe faculteit, maar liet toen ook weten open te staan voor andere ideeën wanneer die een beter resultaat opleveren. /RG

Aanpak wijken werkt niet

Met de aanpak van veertig 'prachtwijken' zal de overheid de jeugdcriminaliteit niet terugdringen, zegt socioloog Gijs Weijters. Hij onderzocht jonge criminelen en concludeerde dat buurten nauwelijks van invloed zijn op hun gedrag. Uit het onderzoek van Weijters blijkt dat vooral ouders en vriendengroepen bepalen of jongeren op het verkeerde pad belanden. Met de aanpak van veertig 'prachtwijken' zit de Nederlandse overheid dan ook op het verkeerde spoor, meent de Nijmeegse socioloog, die op 4 december promoveerde. "Wil je het delinquent gedrag aanpakken, dan moet je je op die jongeren richten, niet op de buurt." Met de wijk aanpak van 'Den Haag' werd al vaker de vloer aangeveegd. Hoe de blinde vlek van 'de politiek' te duiden? Weijters: "Misschien komt het omdat de problemen zich voordoen in die wijken. Dan kan het vermoeden rijzen dat de omgeving invloed uitoefent. Maar de buurten mogen dan de plekken zijn waar het delinquent gedrag zich voordoet, ze zijn niet de veroorzaker ervan." /PvdB

INGEZONDEN

De nood moet bij bedrijfswetenschappen wel zeer hoog zijn, te oordeelen naar de opmerkingen van collegevoorzitter De Wijkerslooth tijdens het overleg met de Ondernemingsraad. "De opleiding wordt door de universiteit in de lucht gehouden... Dat is diefstal van andere faculteiten... het is geen vijf voor twaalf maar drie uur." De Wijkerslooth doet daarmee boude beweringen die mij en mijn collega's onaangenaam hebben getroffen. En die vragen om een publiekelijk weerwoord.

Want de vraag is: is er wel een financieel tekort bij bedrijfswetenschappen? In de begroting van de Faculteit der Managementwetenschappen staat dat de opleiding in 2009 522.000 euro tekort zal komen. Maar een grondige analyse van de cijfers leert dat dit bedrag gebaseerd is op boekhoudregels die de faculteit voor zichzelf heeft opgesteld. Die wijken af van het systeem dat het college van bestuur hanteert voor de verdeling van het geld over de verschillende opleidingen, de zogenaamde Prestatie Bekostiging Onderwijs (PBO). Uit de stukken die het college aan de Ondernemingsraad gaf, blijkt echter dat zij er

bij het vaststellen van de 'betaalbare formatie' voor bedrijfswetenschappen wel degelijk vanuit gaat de faculteit dit PBO-systeem hanteert.

Het is dan ook zinvol om zien hoe de opleiding ervoor zou staan wanneer de boekhoudregels van het college wel worden toegepast op de Faculteit der Managementwetenschappen. Daarom heb ik volgens de PBO-systematiek uitgerekend hoe de verdeling van de 5,4 miljoen euro over de verschillende secties uitvalt. Vervolgens heb ik berekend wat die inkomsten betekenen voor hun saldi op de begroting,

waarbij ik verder gebruik maak van de cijfers en gegevens die door het faculteitsbestuur zelf worden gepresenteerd in de begroting voor 2009. Het resultaat is verbijsterend en staat hieronder weergegeven in een tabel. In de eerste kolom staat het begrotingsaldo volgens het faculteitsbestuur, de tweede kolom geeft het saldo weer volgens mijn 'PBO-proof' berekening.

Bestuurskunde & politicologie	+ 72.000	- 161.000 euro
Sociale Geografie e.a.	0	- 101.000 euro
Economie	+ 17.000	- 234.000 euro
Bedrijfswetenschappen	- 522.000	+ 28.000 euro

De conclusie luidt dat de Faculteit der Managementwetenschappen wel degelijk een financieel probleem heeft, maar dat dit probleem niet bij de opleiding bedrijfswetenschappen ligt. Bedrijfswetenschappen is zelfs de enige met een positief saldo, terwijl de andere drie secties in 2009 zwaar in het rood duiken. Er is dan ook geen acute financiële noodzaak voor een reorganisatie bij bedrijfswetenschappen. Daarom heb ik samen met 46 collega's een open brief gestuurd aan de heer De Wijkerslooth met een duidelijke beschrijving van de alternatieve (juiste) begrotingsberekening. De reactie wachten wij met spanning af.

Ir. L.J. Lekkerkerk
Docent/promovendus Bedrijfswetenschappen

De open brief is integraal te lezen op www.voxlog.nl/forum

'Strijd tussen religie en wetenschap is mythe'

In het boek 'Geleerd en gelovig' vertellen 22 wetenschappers in een persoonlijk verhaal hoe ze omgaan met de relatie tussen wetenschap en religie. Het eerste exemplaar werd op 2 december aangeboden aan minister-president Balkenende. Een van de auteurs is Wil Derkse, hoogleraar Wetenschap, samenleving en levensbeschouwing bij religiewetenschappen en directeur van het Soeterbeeck Programma.

U verdedigt de relatie tussen wetenschap en religie. Is dat geen onmogelijke opdracht?

"Nee. Het idee dat religie en wetenschap elkaar zouden bijten is een laat 19e eeuwse mythe. Die mythe is gebaseerd op een handvol voorbeelden waaruit moet blijken dat het altijd oorlog was tussen die twee, zoals de verhalen rond Galilei en Darwin. Maar daarbij vergeten we dat veel van de grootste wetenschappers uit onze geschiedenis geestelijken waren, die beide wereldbeelden prima konden combineren. De grondbeginselen van de genetica, die we allemaal hebben gehad tijdens de biologies, zijn bijvoorbeeld het werk van een Tjechische abt, Gregor Mendel."

Het boek is een initiatief van Cees Dekker, de Leidse wetenschapper die Intelligent Design in Nederland salonfähig maakte. Behoort u nu tot zijn kamp?

"Ik behoor tot niemand's kamp. Het boek is geen pleidooi voor Intelligent Design, maar veel breder dan dat. Het richt zich op jonge mensen: eind-examenscholieren van het vwo en beginnende studenten. De meeste van hen hebben geleerd dat religie een set regels is die de wetenschap alleen

maar belemmert. Door de persoonlijke verhalen in het boek krijgen ze hopelijk het inzicht dat een religieuze levensstijl de wetenschappelijke creativiteit juist kan stimuleren."

Onze universiteit lijkt aan religieus gehalte in te boeten. Van Rome mogen we geen canonieke graden meer verlenen. En de identiteit in het nieuwe strategisch plan is minder religieus dan voorheen. Voelt u zich nog wel thuis?

"De identiteit van een instelling wordt niet bepaald in het bestuursgebouw, maar leeft al dan niet binnen de universitaire gemeenschap. Ik zie in de faculteiten theologie en religiewetenschappen een groeiend aantal elementen waarin spiritualiteit een grote rol speelt, waaronder succesvolle masterprogramma's. En niet alleen in onderwijs en onderzoek, maar ook in zoiets als het Soeterbeeck Programma. Ik ervaar religie hier in Nijmegen niet als iets wat ondergesneeuwd raakt."

U bent hoogleraar bij religiewetenschappen, maar u was eerder als chemicus actief. Hoe verklaart u die opmerkelijke career change?

"Ik ben scheikunde gaan studeren vanwege een zeer inspirerende scheideleraar. Dat was ook een geestelijke, een broeder die altijd twee boeken op z'n bureau had. Eentje over zoiets als de quantumtheorie, en een exemplaar van *De Donkere Nacht* van Johannes van het Kruis. Uit beide las hij elke avond een half uur voor het slapen gaan. Voor hem waren dat gelijkwaardige voedende bronnen. Voor mij geldt hetzelfde. Ik zie in mijn huidige werk geen grote breuk met wat ik vroeger deed." /RG

Radboud wil CO₂ footprint verkleinen

Om de totale CO₂-uitstoot van de Radboud Universiteit te compenseren, is een stuk natuur nodig van ongeveer 70 vierkante kilometer. Dat is zo'n 1,2 keer de oppervlakte van het Nationaal Park de Hoge Veluwe. Per student/medewerker komt dat neer op 0,38 hectare.

De universiteit berekende haar zogenaamde carbon footprint in het kader van het Nijmeegse Energieconvenant. Het doel daarvan is het CO₂-gebruik de komende jaren fors terug te dringen. De carbon footprint geeft aan hoeveel oppervlakte bos nodig zou zijn om de CO₂-uitstoot van een persoon of organisatie te compenseren. In Nederland ligt het gemiddelde op 2,78 hectare per persoon. Dat is te

veel: vermenigvuldigd met het aantal wereldburgers kom je uit op een oppervlakte die veel groter is dan de aarde.

Bij de berekening van de carbon footprint zijn verwarming en het elektriciteitsverbruik meegerekend, maar bijvoorbeeld ook de brandstof van medewerkers die met de auto komen. Het oppervlaktecijfer dat daar vervolgens uitrolt, moeten we wel met een korreltje zout nemen, zo maant ons een woordvoerder van Universitair Vastgoed Bedrijf. "Het is buitengewoon complex om al het verbruik om te rekenen naar bosoppervlakte. Daarom moet je het vooral zien als een rekenmethode. Door nu de footprint te berekenen en dat voortaan jaarlijks te doen via dezelfde metho-

de, kun je een trend vaststellen." Zo'n rekenmethode is nodig omdat de Radboud Universiteit afgelopen maart het Nijmeegse Energieconvenant heeft ondertekend. Samen met 13 andere grote Nij-

meegse bedrijven en instellingen belooft de universiteit daarin om in 2010 zo'n dertig procent minder CO₂ uit te stoten dan nu. De universiteit werkt aan voorstellen om die reductie te realiseren. /RG

OVER DE SCHUTTING

In Wageningen voelde de Chinese studentenpopulatie zich op haar teentjes getrapt, na het plaatsen van een afbeelding van de Chinese vlag bij een artikel over mensenrechtenschending in de universiteitskrant. Hoofdredacteur Gaby van Caulil (oud-Vox-er) ging met een uitgebreid mea culpa diep door de knieën (or did he?): "Stom dus, van die vlag. Dat (...) dissidenten worden opgepakt, gedetineerd worden gemarteld en meer mensen geëxecuteerd dan in alle andere landen doet daar niets aan af. Hier zijn hogere belangen in het spel: respect voor de Chinese cul-

tuur en respect voor de Wageningse belangen." De Partij voor de Vrijheid (PVV) heeft gevraagd om opheffing van de Amsterdamse studentenunie Asva. De unie biedt studenten een cursus kraken aan. Volgens de PVV moedigt de Asva op die manier strafbare handelingen aan. Zorgen maken de Amsterdamse studenten zich niet. Ze vinden het vooral 'zielig voor Plasterk', dat hij zich met deze zaak moet bezighouden.

Twentse studenten stappen binnenkort over op zorgverzekeraar VGZ, dat de Universiteit Twente een fi-

nancieel aantrekkelijke collectieve zorgverzekering heeft aangesmeerd. Ze hebben daarvoor vast niet hun Nijmeegse collega's geraadpleegd. Nijmeegse studenten stonden begin 2007 voor een onaangename verrassing: ze gingen zonder waarschuwing fors meer betalen voor hun VGZ-pakket. Nadat collegevoorzitter De Wijkerslooth de VGZ een 'schofterige en incompetent firma' had genoemd, belofde de verzekeraar compensatie voor de gedupeerde studenten - waar studenten meer dan een half jaar op moesten wachten. /MP

'Ze zien ons als onmondige kinderen'

Het opiniestuk van ex-student Rob Kuppens in *De Volkskrant* liet weinig heel van de postdoctorale lerarenopleiding (ILS) aan de Radboud Universiteit. Kuppens sprak over schools onderwijs dat aanstaande docenten zou behandelen als onmondige kinderen.

De historicus Kuppens is inmiddels met de opleiding aan het ILS gestopt. In het opiniestuk noemt de teleurgestelde student voorbeelden die de schoolsheid van de opleiding illustreren. Zo moest hij bijvoorbeeld de kwaliteiten van een leraar bespreken. "Maar daar mochten we niet zomaar over praten, er werd van ons verlangd dat we die kwaliteiten zouden ordenen via bouwstenen om op die manier een muurtje te

kunnen maken (...)." In een les over lastige leerlingen moesten ze "mogelijke strafvormen van laag naar hoog categoriseren met behulp van een zogenaamde straffladder". Piet Timmermans, onderwijsdirecteur van het ILS, is ongelukkig met de timing van het opiniestuk. Sinds de lerarenopleiding enkele jaren geleden werd losgemaakt van het samenwerkingsverband met de HAN, is het ILS volgens hem bezig met een herontwerp van het onderwijs. Het doel daarbij is de opleiding juist minder schools en meer academisch te maken. "De voorbeelden die in het stuk worden genoemd, spelen nog maar zo'n ondergeschikte rol in de opleiding, dat je daar niet uit kunt concluderen dat de opleiding schools is." /MZ

advertentie

FEESTJES.....OP DE MOOISTE LOKATIE VAN NIJMEGEN.....NATUURLIJK IN.....???

“DE BELVÉDÈRE”

024-3226861

Peter Tak

‘Ons rechtssysteem faalt’

Zijn halve leven was Peter Tak (63) hoogleraar Inleiding in de Rechtswetenschap aan de Radboud Universiteit. Op 12 december neemt deze mediaman afscheid. Maar niet voordat hij kritische kanttekeningen heeft gezet bij het Nederlandse rechtstelsel. “Nederland kent te veel strafzaken waarmee iets mis is.”

1 *Hoe kwam u 32 jaar geleden in Nijmegen terecht?*

“Ik was een jonge officier van justitie in Den Bosch. Kende Nijmegen nauwelijks. De hoogleraren uit mijn Tilburgse studententijd hadden weinig sympathie voor hun Nijmeegse collega's. Nijmegen was niet modern, vonden ze. Maar ik werd uitgenodigd voor een gesprek over een mogelijk hoogleraarschap. En ik begon me te realiseren: hier kan ik voortzetten wat ik als promovendus was begonnen: rechtsvergelijkend onderzoek.”

2 *Wat voor faculteit kwam u binnen?*

“Het eerste contact met de medewerkers was niet wat je noemt een feest. Ze waren Jan Leijten gewend. Een coryfee, een onafhankelijk denker. En dan komt er zo'n jong broekie van 32. De ontvangst was niet plezierig, *hostile*, zeggen de Engelsen. Ik wist ook nauwelijks iets van de algemene rechtsleer af. Ik zat op strafrecht. De faculteit was een gesloten bolwerk. Redelijk provinciaals.”

3 *Hoe heeft dat gesloten bolwerk zich door de jaren heen ontwikkeld?*

“Het is maar de vraag of dat in de 32 jaar dat ik hier werk veranderd is. Onze faculteit heeft nog steeds iets bolwerkerigs. Je krijgt hier niet makkelijk vat op beslisprocessen. Die geslotenheid is er nog altijd. Naast de formele besluitvormingen bevindt zich een informeel besluitvormingscircuit.”

4 *Gaat dat veranderen, nu met u vele andere oudgedienden als Groenendijk en Van Mourik de faculteit verlaten?*

“Het bolwerk blijft in stand. Ik hoop dat de mensen die zich in

het verleden wat hebben afgezonderd van de faculteit – en dat hóórt niet, een faculteit hoort een coherent geheel te zijn – zich meer betrokken gaan voelen. Zodat de besluitvormingsprocessen een bredere basis krijgen.”

5 *Centraal in uw loopbaan staat uw opwinding over de manco's van het Nederlandse rechtstelsel. Wat is er loos?*

“Onder de Nederlandse juristen heerst er te veel tevredenheid over het strafrechtelijk systeem. Er wordt onvoldoende kritisch naar gekeken en er wordt onvoldoende de vinger gelegd op de zwakke plekken. Zo komen er weinig getuigen op de zittingen en hebben advocaten niet razend veel bevoegdheden. De controle op de opsporing door de politie en op het scenario dat de politie veronderstelt, is gering. Als alles al op papier staat, valt er tijdens de zitting weinig meer bij te stellen. De controle op de redeneringen van rechters en de controle op hun keuzes en op wat ze uit de stukken als bewijs gebruiken, is niet erg omvangrijk. Wil je die controle aanpakken, dan vergt dat een andere aanpak van de strafprocedure.”

6 *Hoe gaat dat in de rest van Europa?*

“In Duitsland, bijvoorbeeld, mag de rechter alleen oordelen op basis van getuigen. Hij krijgt geen stukken te zien. Het duurt veel langer en het is veel duurder dan de Nederlandse procedure. Maar bij ons worden er meer en ernstiger fouten gemaakt. Nederland kent te veel onrustbarende strafzaken. Een ander voorbeeld: als het gaat om controle en het voorkomen van tunnelvisie en bezwaren achteraf, moeten er advocaten aanwezig zijn bij het

politieverhoor. Nederland is het enige land in West-Europa waar dat niet gebeurt. Want: dat is zo duur. Nonsens! De politie is er gewoon niet happig op dat er in de keuken meegekeken wordt.”

7 *Wat zijn de consequenties?*

“Twijfels over de juistheid van veroordelingen verminderen het vertrouwen in de rechtspleging. Als burgers hun vertrouwen verliezen, is dat een ramp. Het ondermijnt het gezag van de rechter. Ik waarschuwde er al voor in 1992. Maar kritiek op het eigen rechtssysteem, laat staan op de rechterlijke macht, was in die tijd *not done*.”

8 *Hoe nu verder?*

“Het wordt wel beter nu. Sinds de Schiedammer parkmoord is er een verandering in gang gezet. De commissie Posthumus werd in het leven geroepen, om te analyseren wat er fout gaat en welke lessen daaruit moeten worden getrokken. Voor er echt iets verandert, moeten er veel fouten worden gemaakt en moet er iemand roepen dat het zo niet langer kan.”

9 *U deed dat gedurende uw hele loopbaan en verscheen met die kritiek zeer regelmatig in de media.*

“De tv vond mij. Ik kan juridische zaken redelijk eenvoudig uitleggen. Een aantal van mijn boeken leidde tot interessante radio- en tv-optredens. Ongeveer sinds begin jaren negentig is de bal gaan rollen. Inmiddels ben ik de vaste vraagbaak van BNR, zit ik veel bij programma's als *Netwerk* en word ik regelmatig gebeld door *de Volkskrant*, het *AD*, het *Parool*. Ik heb elke dag wel een journalist aan de lijn die om duiding vraagt. Dit jaar maak ik er overigens nog wel een sport van om te kijken hoe hoog ik

kom in de mediatop tien van de universiteit. Ik noteer elk mediaoptreden. Die eeuwige tweede plaats is natuurlijk helemaal niks. Dat is half serieus, half spelerei.”

10 *En ijdelheid, neem ik aan?*

“Vroeger wel, nu niet meer. Ik vind gewoon dat het hoort bij je taak. Het is maatschappelijke dienstverlening. Er zijn collega's die het *not done* vinden. Maar het hoort bij mijn vak om juridische zaken uit te leggen. Om inzicht te geven in processen en in het waarom van iets. Ik blijf een schoolmeester en daar vind ik niks mis mee. Ik ben ook wel eens voor spelletjesprogramma's gevraagd, of voor *RTL Boulevard*, maar dáár ben ik niet voor. Dat heeft niks met een serieuze boodschap te maken.”

11 *Over schoolmeester gesproken, wat voor docent was u?*

“Streng en veeleisend. Studenten kunnen mij óf schieten óf ze beleven veel plezier aan me. De meeste studenten werken niet hard genoeg, en dan heb je aan mij een lastige. Ik zeg altijd: er zit 24 uur in een dag. Acht uur om te slapen, acht uur om te feesten. De resterende acht uur om te studeren, haalt op deze faculteit niet één student.”

12 *Wat gaat u doen met die 24 uur?*

“Ik ga op mijn lauweren rusten. De krenten uit de pap halen. Zo ga ik in februari naar een expertmeeting in Thailand over vrouwen in gevangnissen, organiseer ik een congres in Kaapstad over voorlopige hechtenis en blijf ik hier colleges geven aan Erasmus-studenten. Ik ga niet golfen. Ik ga niet bridgen. Vooral niet. Ik heb geen hobby's. Er is nog genoeg te doen.”

Tekst: Anne Dohmen

VRIENDSCHAP het studiejaar van vijf rugbyvrienden

Knokken voor een levenslange band

In deel drie van de Obelix-serie gaan we – na de bier- en sportverhalen van de vorige keer – de diepte in met de vijf rugbyheren. Voor één keer openen ze de roestige deur naar hun mannenziel: wat is het geheim van hun vriendschap?

Tekst: Anne Dohmen / Fotografie: Erik van 't Hullenaar

▲ **Max Mollema (21)**
Studie: Vierdejaars
bedrijfswetenschappen
Positie: Flanker

▲ **Criest van der Doelen (22)**
Studie: Vijfdejaars moleculaire
levenswetenschappen
Positie: Winger

▲ **Daan Coumans (24)**
Studie: Afgestudeerd rechten
en criminologie
Positie: 1e center

▲ **Daan - Bulletje - Nijhoff (20)**
Studie: Derdejaars rechten
Positie: Nummer 8

▲ **Jaap Lemmers (22)**
Studie: Vijfdejaars scheikunde
Positie: Full-back

Het is vrijdag 28 november. Locatie: het Paviljoen, het rugbyhok naast de sportvelden van het Gymnasion. De kleine kantine barst uit haar voegen. Het is de vooravond van het eerste trainingsweekend van de Jonghe Honden, de nieuwe leden. Doel van dit weekend: een hechte groep worden en ontdekken of deze nieuwe leden over de zo belangrijke rugbymentaliteit beschikken. Vanavond te beginnen met het leren van de rugbyliederen.

Daan Coumans – vijf jaar geleden een Jonghe Hond – weet het nog goed: “Je begint met een grote groep Jonghe Honden. Van die groep vallen er in het begin een hoop af. Tussen degenen die overblijven, groeit er iets. Want er komt veel op je af: niet alleen een nieuwe sport, maar je moet je ook mengen met de vaste kern, je moet een positie verwerven binnen een al hechte groep. Dat creëert vriendschap.”

Criest van der Doelen was van dezelfde lichte als Daan: “In het begin kwam ik alleen om te sporten. Maar langzaam bouwde zich dat uit tot vaker samen stappen, vervolgens samen eten, naar elkaars verjaardagen en op een gegeven moment kom je zelfs bij elkaars ouders thuis. Dat groeit gewoon.”

Daan Nijhoff (Bulletje) herinnert zich die beginperiode, voor hem twee jaar geleden, als een directe klik. “Aan het eind van mijn eerste jaar ging ik meetrainen bij Obelix, ik had daarvoor al ergens anders gerugbyd. Ik werd gelijk geaccepteerd. Vooral door

de jongens van de harde kern, die veel samen optrekken. Samen stappen, samen eten. Ik werd meteen meegevraagd. Een groot feest.” Ook Max Mollema rolde er gemakkelijk in: “Ik had talent en waarschijnlijk werd er daardoor ook al meteen veel met me gepraat. Als je jezelf laat zien, als je meedoet, dan word je nooit afgestipt. Als je er écht bij bent, kun je alles doen. Jaap en ik kwamen tegelijk bij de club. We werden meegetrokken door

‘Als ik met de jongens van Obelix in de kroeg sta, weet ik dat mij lichamelijk niets kan gebeuren’

Daan en Sil. De kroeg in, naar toernooien, samen eten.” De rustigste van de vijf, Jaap Lemmers, moest iets meer zelfoverwinning inzetten om deel uit te gaan maken van de hechte Obelix-kern. “Ik zorg al vanaf het begin dat ik er altijd bij ben. Daardoor kom ik steeds beter in de groep te liggen. Ik ben er eigenlijk langzaam in gesleten. De humor heb ik echt moeten leren.”

Knokken voor elkaar

Zondagmiddag, 30 november, een uitwedstrijd in Bommel. De overtuigende winst mag gerust worden toegeschreven aan de ijzersterke teamgeest. De rugbysport staat bij deze vijf mannen aan de basis van een sterk staaltje *male bonding*. Het begint al bij

de keuze voor deze sport: rugbyers, zo leggen de vijf uit, delen een aantal cruciale eigenschappen. Ondanks de zeer uiteenlopende studies, karakters en leeftijden, zijn ze in de kern hetzelfde. Daan legt uit: “Het zijn de vereisten die je nodig hebt als rugbyer. Gedrevenheid. Groepsgevoel. Niet bang zijn. Je moet elkaar naar bepaalde hoogten durven én kunnen brengen. Je moet elkaar echt mogen, wil je de teamgeest levend houden. Je moet een vriendenteam zijn.”

Jaap: “We worden getraind om voor elkaar te vechten.” Daan: “Als een voetballer scoort, viert ‘ie een feestje in zijn eentje. Als een rugbyer een try drukt, wordt dat heel ingetogen gevierd. Uit respect voor de tegenstander, maar vooral omdat het geen individuele, maar een teamprestatie is.”

Max: “Rugby is de kern van onze vriendschap. Vanuit die sport is er een enorm lichamelijk vertrouwen nodig, zijn we enorm bezig met lijf en leden. Elke zondag knokken we voor elkaar, dat brengt ook daarbuiten iets extra’s mee. Als ik met de jongens van Obelix in de kroeg sta, weet ik dat mij lichamelijk niets kan gebeuren.”

Jaap: “Een rugbyteam is hechter dan bijvoorbeeld een voetbal-

team. Dat is gewoon nodig.” Daan: “Verliezen we een wedstrijd, dan slepen we elkaar uit de put. Een van de laatste wedstrijden verloren we met 18-19. Als ik de laatste kick wel had gemaakt, hadden we gewonnen. Ik baalde heel erg. De jongens zien dat. Ze kwamen naar me toe: ‘Dat kan iedereen gebeuren, het was een lastige hoek, als jij het niet kan, kan niemand het.’ Dat is uniek voor rugby, zeker bij Obelix. Als een voetballer een penalty mist, wordt hij er nog lang aan herinnerd.”

Max: “Als ik in het veld iets voor deze jongens doe, of zij voor mij, dan raakt mij dat veel meer dan wanneer dat gebeurt met een teamgenoot om wie ik minder geef. Het raakt me meer als ze aan Daan zitten, het raakt me meer als ik zie dat die reus van een Bulletje achter me staat en het voor me opneemt. Bul is zo’n massief blok, je kunt écht op hem steunen. Dat vertrouwen in elkaar is essentieel. Als ik ervoor ga, weet ik dat zij er voor me zijn.”

Het vertrouwen tussen Max en Bulletje heeft wel moeten groeien. Bulletje: “Max en ik hebben een haat-liefdeverhouding. Ik voetbalde vroeger vaak met hem en mijn oudere broer, zij waren vrienden. En dan was ik het dik-kertje, het prutsertje. Hij maakte me een beetje belachelijk. We hadden ruzie. Ik heb ‘m lang niet vertrouwd. Aan het begin van mijn Obelix-tijd zei ik tegen hem dat ik niet wist of ik hem volledig kon vertrouwen. Of hij me niet zou laten vallen. Dat be-

De mannen over de mannen

greep hij. Na een jaar intensief samen rugbyen, stappen, met elkaar omgaan, bouw je een band op. En ik vertelde hem dat het vertrouwen er nu wel was. Dat vond hij mooi.”

Max: “Ik had een heel ander beeld van hem dan hij dacht dat ik had. Hij was het ‘broertje van’ en daar had hij last van. Dat hij me, toen hij bij Obelix kwam, meldde dat hij me niet mocht, om die en die redenen, en daar later, toen we elkaar écht kenden, op terugkwam, dat vond ik heel eerlijk. Ik was er heel erg blij mee dat hij dat kon zeggen.”

Meer dan ouwehoeren

Zondagavond, half tien, Café Twee Keer Bellen. De mannen zijn kapot na twee zo goed als slapeloze nachten die de organisatie van het Jonghe Hondenweekend met zich meebracht en de wedstrijd van vanmiddag. Vermoeid maar tevreden, hangen ze op hun barkrukken. Een klein biertje nog, om het af te sluiten. En even napraten over al dat gepraat over hun vriendschap. Want gemakkelijk was dat zeker niet, om de diepte in te gaan over de gevoeligheden en waarde van deze vriendschap. Dat bleek wel uit de duidelijk zichtbare zweetdruppeltjes en roodgekleurde wangen toen de mannen diep probeerden te graven in hun emoties. Maar de conclusie luidt eensgezind dat de intense beleving van de sport het veld overstijgt, en dat het gedeelde lief en leed daarbuiten, de spelbeleving verdiept.

Daan: “Je gemoedstoestand is van directe invloed op je spel. En omdat dat opvalt, heb je het daarover. En omdat je het erover hebt, creëer je band.” Criest: “Bij ons zie je emoties vooral op het veld, je speelt agressiever, of juist heel afwezig.” En omdat er met Criest’ spel de laatste weken niets mis was, gaan zijn vrienden ervan uit dat het goed met hem gaat na de recente

▲ **Max Mollema (21), vierdejaars bedrijfswetenschappen**

Jaap: “Max is erg aanwezig en heeft net als Daan steeds het hoogste woord. Echt het mannetje.”

Bulletje: “Hij wil zijn eigen dingen naar voren brengen, doet waar hij zin in heeft. Max heeft overal schijnt aan. Hij moet iemand aardig vinden, wil ‘ie iets van iemand accepteren. Anders heeft hij geen boodschap aan je. Dat merk je heel erg binnen het team.”

Criest: “Max is een vrolijke jongen. Eigenwijs. Hij probeert met iedereen goed op te schieten, wil graag bij de populaire jongens horen. Hij is echt geïnteresseerd in mensen.”

Daan: “Max is iemand die je echt verder helpt als je ergens mee zit. Als er iets is, voelt hij zich erg betrokken. Hij heeft een grote mond, maar een heel klein hartje. Hij lijkt de populaire jongen, het mannetje, en dat is hij ook, maar in wezen is hij een hele lieve, gevoelige jongen.”

breuk met zijn vriendin.

Bulletje: “Criest belde me die dag, of ik meeding naar de kroeg. Om zijn verdriet weg te zuipen. Hij vertelde me kort wat er gebeurd was, want ja, hij had er natuurlijk al de hele middag met zijn vriendin over gepraat, dan heeft hij geen zin om het er nog uren met mij over te hebben.”

Criest: “Ik wist dat ik Bulletje hiervoor kon bellen. Hij staat altijd voor je klaar en ik dacht dat hij ook wel gewoon zin zou hebben om de kroeg in te gaan. Hij

stelde wat vragen en zei ‘jongen, het komt goed’. Het was fijn om het met hem te delen. En anders zou ik ook maar thuis zitten piekeren. Door met Bul te praten, kon ik het relativeren. De volgende dag hebben we met de hele groep gegeten en heb ik het verteld aan de rest.” Vrouwen, rugby en studie – die volgorde, met wisselende afstand, vormen doorgaans de onderwerpen van gesprek. Criest: “Meestal is het gewoon slap ouwehoer. En veel rugby. Soms gaat het wat dieper, zoals de

breuk met mijn vriendin, maar ook bijvoorbeeld Daans nieuwe baan.”

Daan: “Het is echt wel meer dan ouwehoeren en bier drinken, het is ook een goed gesprek, tegenspraak, een visie op een probleem. We zien elkaar natuurlijk ook veel vaker dan dat je andere vrienden ziet. Dus als het dan slecht gaat met iemands studie, of er zijn relatieproblemen, dan praat je daarover.”

Max: “We zitten allemaal in een leeftijdsfase waarin we grote keuzes moeten maken. Zoals

▲ **Jaap Lemmers (22), vijfdejaars scheikunde**

Criest: “Jaap is moeilijk te doorgronden. Hij vertelt niet veel over zichzelf. Hij is rustig. Als hij zich eenmaal op zijn gemak voelt, kruipt hij uit zijn schulp. En dan is hij ook wel een beetje een lolbroek.”

Daan: “Zo nu en dan maakt hij een heel scherpe opmerking, een goeie grap. Hij is stil, maar met een paar biertjes op kan hij zeker een feestje bouwen.”

Bulletje: “Jaap zit de hele avond aan de bar, je ziet hem niet echt op de dansvloer, maar hij is stiekem enorm betrokken bij de groep. Het is geweldig om met hem te praten. Hij hoort er echt bij, maar hij wordt niet altijd gebeld als we samen eten. Dat is die teruggetrokkenheid van hem. Hij hoeft ook niet drie keer per week met de jongens te eten.”

Max: “Jaap heeft meer zijn eigen dingen. Echt het prototype van wat ik zie als een bèta. Stil, intelligent. Op de achtergrond. Maar hij is er wel.”

▲ **Daan Nijhoff (20), derdejaars rechten**

Criest: “Bulletje is een jonge hond, hij wil alles meemaken. Zoveel mogelijk doen. En ook nog graag goed. Dat drijft hij soms te ver door, dan wil hij alles zelf doen. En hij staat altijd voor je klaar. Je kunt hem altijd bellen, maar dat komt ook omdat hij rechten studeert.”

Daan: “Bulletje is de gevoeligste van ons allemaal. Als je hem iets vraagt, zal hij altijd voor je klaarstaan. Maar ook: lastig te peilen over zijn eigen gevoeligheid.”

Jaap: “Hij is gewoon een goede vriend van iedereen. Altijd gezellig. Je krijgt niet snel ruzie met hem. Het is makkelijk om met hem te praten. Een goeie kerel.”

Max: “Bul is niet zoals hij zich voordeet. Hij draagt een groot, dik schild. Hij doet alsof het hem niet uitmaakt wat je tegen hem zegt, terwijl het tegendeel waar is.”

Daan nu, hij is afgestudeerd en na een selectieprocedure toegelaten tot een onderzoeksopleiding. Daar praten we over. En we maken er natuurlijk grappen over, wist je bijvoorbeeld dat het onder de arbeidsvoorwaarden valt om je snor te laten staan? Maar goed, de interesse is oprecht, het houdt de groep heel erg bezig.” En hij durft nog een stap verder te gaan: “Ik denk dat als je op deze leeftijd en in dit soort fases vrienden blijft, dat voor het leven is.” De andere jongens beamen dat. Bulletje:

“Je weet natuurlijk niet hoe iedereen zich in zo’n fase ontwikkelt, maar het voelt wel stevig genoeg, wat ik met die jongens heb. Je praat ook over moeilijke dingen binnen de groep. Of over onzekerheden. Toen de coach zei dat ik moest gaan meetrainer met het Nederlands team, dacht ik: ik ben pas negentien, ik speel pas een half jaar bij de voorwaartsen hier, dat kan ik helemaal niet. Ik sprak er met de jongens over. Die zeiden: ‘Als wij de kans zouden krijgen, zouden we gaan. Je kunt altijd hier blij-

ven ballen. Wat maakt het uit als het daar niet lukt? Ik vond het enorm spannend. Maar het lukte.’ Daan: “Dat we nu jarenlang samen op het veld staan, heeft een levenslange band gecreëerd.”

Deze jongens blijven. Wat is er mooier dan op een dag samen terugkijken op een van de mooiste periodes van je leven?”

Volg de mannen van Obelix

Dit collegejaar volgt *Vox* het wel en wee van deze rugby mannen op papier en bij speciale gebeurtenissen ook op www.voxlog.nl. Hoe vergaat het ze in de liefde, de vriendschap en de studie? In *Vox 14* zoomen we in op het lichaam van de mannen. Hoe trainen ze hun lichaam en waar zitten de sterke en zwakke plekken?

▲ **Daan Coumans (24) – net afgestudeerd rechten, begint in januari aan onderzoekopleiding**

Criest: “Daan is heel vaak verstandig. Hij weet hoe de dingen moeten, hoe je ze hoort te doen. Hij is de oudste. Je kunt altijd bij hem terecht voor advies.

Hij kan impulsief zijn. Heeft ‘ie ineens een gekke sjaal om. Hij is vrolijk, maar ook serieus. Hij wil alles goed geregeld hebben. Alles onder controle houden. En hij is echt ontzettend eigenwijs.”

Jaap: “Daan heeft het hoogste woord en mengt zich snel in discussies.”

Max: “Daan heeft meerdere gezichten. De ene Daan is lief, oprecht, geïnteresseerd. Hij is er altijd voor je, je kunt alles tegen hem zeggen. De andere Daan is een stuk directer. Hij gooit alles eruit, al z’n emoties, fropfropfrop, hij reageert overal direct op. Ik vind allebei die Danen leuk.”

Bulletje: “Daan is een wisselende factor, zeker nu met zijn nieuwe baan. Hij kan ontzettend ouwehoeren en irritant zijn, maar als het over hem gaat, wordt hij vrij snel serieus en let hij heel goed op wat er gezegd wordt.”

▲ **Criest van der Doelen (22), vijfdejaars moleculaire levenswetenschappen**

Bulletje: “Criest is dat kleine mannetje die alleen maar ouwehoert, altijd met iedereen loopt te kutten.”

Max: “Hij is iets meer aanwezig dan Jaap. Echt de grappenmaker. Een sfeermaker. Gelukkig gaat hij nooit te ver, hij weet wanneer hij moet stoppen.”

Daan: “Criest heeft de slechtste humor van ons allemaal. Maakt grappen tot het irritant wordt. Maar stiekem heeft hij een diepere bodem dan hij in eerste instantie doet blijken.”

Jaap: “Criest is druk. Een grapjas, altijd aan het ouwehoeren. Hij wordt erg gewaardeerd binnen de groep.”

Hoe de Romeinen de massa bereikten

De oude Romeinen hadden hun eigen massamedium: muntstukken. De munten werden in groten getale geslagen en op ossenkarren Rome uit gereden. Voor onderzoekers zijn de munten hét middel om een beeld te krijgen van de chaotische derde eeuw. Onlangs schreef Veni-onderzoeker Fleur Kemmers erover in een wetenschappelijke publicatie. In december promoveren de Nijmeegse historici Erika Manders en Martijn Icks op het Romeinse massamedium.

Als een keizer een nieuwe wet uitvaardigde, liet hij een inscriptie in een stenen plakkaat maken, die hij liet ophangen bij de tempel of op de marktplaats. Maar het medium dat verreweg de meeste Romeinen bereikte, waren de rijksmunten. Niets voor niets gebruikte keizer Septimius Severus (193-211 na Christus) muntstukken om zijn troonopvolgers te presenteren: zijn zontjes Geta en Caracalla. De munten kwamen overal terecht als soldij voor de honderdduizenden Romeinse soldaten in het keizerrijk. In de Romeinse tijd was een muntopschrift mis-

schien wel het enige dat iemand op een dag te lezen kreeg. Postdoc Fleur Kemmers, archeologe aan de Radboud Universiteit, was de eerste die ontdekte dat aan de verspreiding van munten ook propagandistische motieven ten grondslag lagen. Een publicatie over haar onderzoek verscheen onlangs in *Experiment NL, Wetenschap in Nederland*, van wetenschapsorganisatie NWO. Bij een opgraving van een oud Romeins legerkamp in Nijmegen-Oost ontdekte Kemmers aanwijzingen voor een dergelijk gebruik van munten. Ze reisde

Munt met aan beiden zijden keizer Elagabalus als hogepriester.

de bibliotheken van Europa af op zoek naar overzichtswerken van muntsoorten die bij opgravingen zijn gevonden. Zo kwam ze erachter dat sommige muntopschriften alleen op specifieke plaatsen opdoken. Munten met het opschrift securitas (veiligheid) circuleerden in de eerste eeuw in Oost-Nederland nadat de Romeinen de Bataafse opstand hadden neergeslagen. Kemmers: "Als schouderklopje naar de soldaten toe. Zo van: 'Jullie hebben veiligheid gebracht.'" En nadat de Romeinen

Gouden munt met Syrische zonnegod.

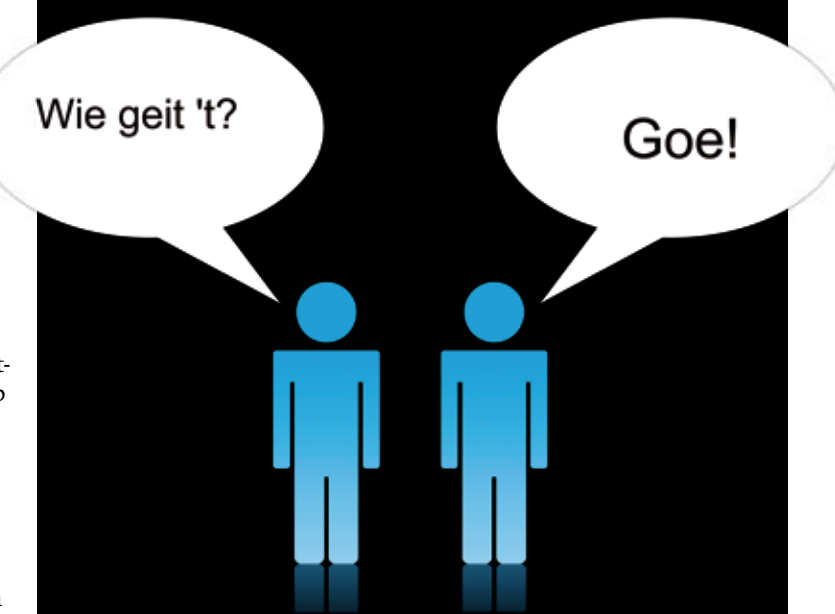
begin derde eeuw de laatste opstandige Britten in Schotland in de pan hadden gehakt, verscheen in de Angelsaksische gebieden een munt met de overwinningkreet 'Victoria Britannica'. Dit soort boodschappen van de keizer waren heel vaak gericht op het Romeinse leger. De keizer moest de soldaten te vriend houden, want in die tijd schopte het leger menig keizer van de troon.

Steen in vierspan

Deze maand promoveren twee historici op soortgelijk onder-

zoek. Martijn Icks – hij promoveert op 9 december – onderzocht feiten en fictie rondom de keizer Elagabalus, uit de derde eeuw. Een exotisch figuur die een Syrische zonnegod vereerde in de gedaante van een zwarte steen, een soort meteoriet. Elagabalus plaatste de zonnegod aan het hoofd van de Romeinse staatsgodsdienst en liet munten slaan waarop de steen in een vierspan wordt rondgereden. Het kwam hem duur te staan: op zijn achttiende werd de keizer vermoord. Erika Manders

– promoveert op 15 december – bestudeerde ruim achtduizend derde-eeuwse munttypen om te achterhalen of er patronen zichtbaar zijn in de manieren waarop de keizers zich aan hun onderdanen presenteerden. Uit haar onderzoek komt onder meer naar voren dat keizers zichzelf nogal eens afbeeldden als god en hun keizerlijke deugden benadrukten met muntopschriften als liberalitas (vrijgevigheid) of virtus (dapperheid). Het is niet toevallig dat de onderzoekers allemaal focussen op de derde eeuw. Het was de meest chaotische periode van het Romeinse rijk. Door burgeroorlogen, epidemieën en invasies van vreemde volkeren is veel bronnenmateriaal verloren gegaan. En er was al niet veel, want door de chaos bouwden de Romeinen minder gebouwen, maakten ze minder standbeelden en plakkaaten. De derde eeuw is dus altijd onderbelicht gebleven in de geschiedenisboeken. Maar daar kunnen de muntstudies dus wat aan veranderen. /MZ

Het Roermonds vergt meer van het brein

Sprekers van het Roermonds activeren meer hersengebieden dan sprekers van het Standaardnederlands. Dit blijkt uit onderzoek van taalkundige Rachel Fournier, die op 1 december promoveerde op een studie naar de waarneming van betekenisverschillen in Oost-Limburgse dialecten.

De zangerigheid van Oost-Limburgse dialecten is er niet voor de sier. Je kunt er vragen van mededelingen mee onderscheiden, maar ook woordbetekenissen mee uitdrukken. Zo kan het woord 'haas' afhankelijk van de toon, 'langoor' of 'handschoen' betekenen. Fournier: "Taalgerelateerde processen spelen zich af in de linkerhersenhalft. Processen die met muziek te maken hebben, vinden plaats in de rechterhersenhalft. Dus ik vroeg me af welke hersenhalft verantwoordelijk is voor de spraakmelodie."

Aan haar onderzoek namen twee groepen proefpersonen deel: de ene groep bestond uit sprekers van het Roermonds en de andere uit sprekers van het Standaardnederlands. Beide groepen kregen het Roermonds dialect te horen. Terwijl het woord – in zijn verschillende betekenissen en vragend of meedelend – werd uitgesproken, werd de hersenactiviteit van de proefpersonen met een MEG-helm gelokaliseerd.

En, wat was het verschil tussen de twee groepen?

"De verwerking van spraakmelodieën in het brein vertoont bij sprekers van het Roermonds een complexer patroon. Ze bleken het verschil tussen vragen en mededelingen in hun linkerhalft te verwerken en het verschil tussen woordbetekenissen in hun rechterhalft. Bij sprekers van het Standaardnederlands gebeurt alles in de linkerhalft. ABN-sprekers horen wel verschil in melodie, maar kunnen daar geen betekenis aan geven." Hebben inwoners van Roermond dankzij hun melodiegebruik beter ontwikkelde hersenen?

"Nee, dat kun je niet zeggen. Maar doordat hun dialect meer mogelijkheden heeft dan het gewone Nederlands, wordt wel een groter deel van hun hersenen angesproken." /RvdS

Mannen en vrouwen stressen anders

Neurobioloog Balázs Gaszner promoveert 5 december op het effect van stress in ratten die als pup bij hun moeder zijn weggehaald. Hij toonde aan dat volwassen rattenmannen en -vrouwen anders reageren op stressprikkelers. De verklaring is wellicht te vinden in een hersengebiedje zo klein als een speldenknop.

Het hersengebiedje dat een cruciale rol speelt in stressverwerking heet Edinger-Westphalkern,

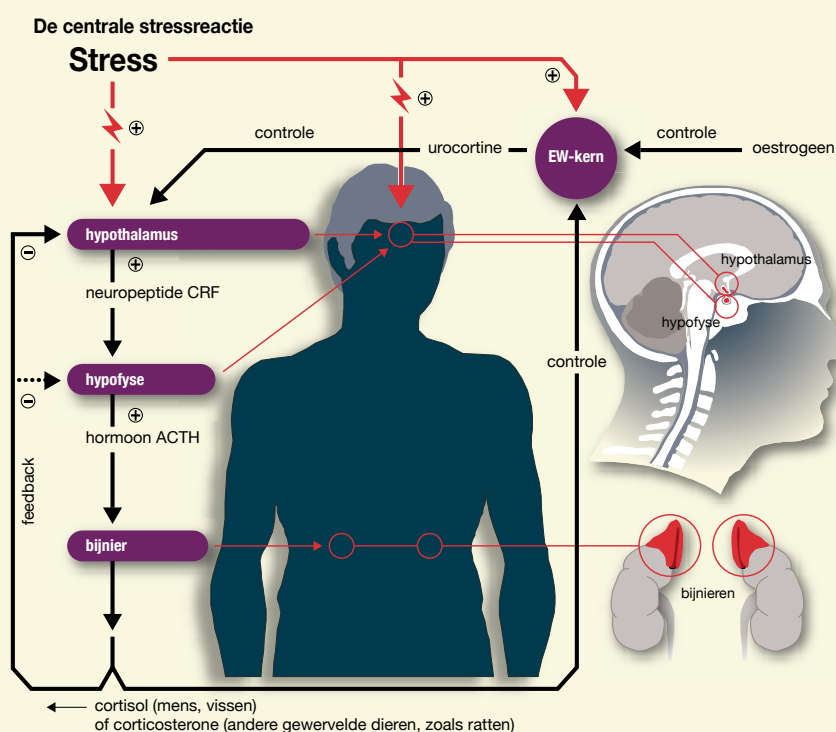
naar zijn ontdekkers, kortweg de EW-kern. Lang dachten wetenschappers dat de EW-kern de pupillen en ooglenzen aanstuurde. De kleine kern blijkt ook bij stress stoffen (urocortine) af te scheiden. Bij babyratten die van hun moeder gescheiden werden, was de EW-kern beschadigd. Ze kunnen stress niet goed verwerken, ook niet in hun latere leven, waarschijnlijk doordat het hersengebiedje niet meer adequaat reageert op stressprikkelers. Mensenouders hoeven

overigens niet te vrezen voor verstoorde hersenen als ze hun kinderen even alleen laten, zegt Balázs Gaszner geruststellend: "Beschadiging treedt bij ratten alleen op als de moeder heel lang weg is. Babyratten hebben het zelfs nodig om af en toe alleen gelaten te worden. Ratjes die nooit alleen zijn, zijn later angstiger dan ratjes die soms kort alleen zijn."

Verstoorde stressmechanismen kunnen leiden tot een heel scala aan problemen, van angststoornissen tot depressie. Vrouwjesratten zijn meer gestrest dan rattenmannen, dat geldt ook voor mensen. Gaszner: "Depressie komt bij vrouwen twee tot drie keer vaker voor dan bij mannen." De EW-kern bevat wellicht

de sleutel tot seksespecifieke behandeling van depressie. De kern is gevoelig voor oestrogenen, die bij vrouwen in veel hogere concentraties voorkomen dan bij mannen. Stressvolle gebeurtenissen zetten overal in het lichaam reacties in gang, zo ook in de hypothalamus en hypofyse in de hersenen (zie illustratie). Via deze weg worden stresshormonen zoals cortisol aangemaakt die zorgen dat mensen om kunnen gaan met stress. Gaszner heeft aanwijzingen dat dit proces onder controle staat van urocortine uit de EW-kern. Door zeer vroege of chronische stress, raakt de kern ontregeld, wordt de cortisolafgifte verstoord en kunnen angststoornissen en depressie optreden. /MP

Een stressvolle gebeurtenis activeert achtereenvolgens de hypothalamus en hypofyse in de hersenen en als gevolg daarvan gaan de bijnieren het stresshormoon cortisol (mens) of corticosterone (ratten) aanmaken. Dit hormoon geeft feedback op de hersenen om de stressreactie te laten stoppen als het gevaar geweken is. Deze gevoelige balans staat onder controle van urocortine uit de EW-kern. Te vroege of langdurige stress kan de EW beschadigen, met stoornissen zoals depressie als gevolg.

Werk is misschien niet het eerste waar je aan denkt als je in deze tijd van het jaar over vrolijk versierde winkelpaden loopt. Behalve als je werkt bij het Centrum voor ICT van de Belastingdienst. Dan kun je je zelfs tijdens het winkelen wel eens net zo verheugen op je eerstvolgende werkdag als op de naderende feestdagen. Zo gek is dat niet, als je bedenkt wat wij allemaal realiseren. Binnen één van de meest complexe ICT-omgevingen van Nederland verzorgen we de volledige technische infrastructuur achter de heffing, controle en inning van belastingen. En zijn we inmiddels ook verantwoordelijk voor de uitbetaling van toeslagen. Omdat onze toepassingen een publiek van 16 miljoen Nederlanders bereiken, is het bijna onvermijdelijk dat er ook wel eens iets fout gaat. Juist omdat we ons ervan bewust zijn dat zelfs het allerkleinste foutje grote consequenties kan hebben, zijn we continu bezig onze dienstverlening te optimaliseren. Voor onze medewerkers brengt dat inhoudelijk interessante werkzaamheden met zich mee. Zo hebben we bijvoorbeeld bewust gekozen voor JAVA en J2EE als strategisch platform binnen onze complexe bedrijfsomgeving, waarin kwaliteit en zekerheid altijd vooropstaan. Werken als ICT'er bij de Belastingdienst betekent werken met ongekende mogelijkheden. In je werk, waar je in een vooruitstrevende werkomgeving optimaal kunt presteren. Maar ook voor jezelf, in vrijwel elke gewenste richting op het gebied van ICT. Wil je meer weten over een loopbaan als ICT'er bij de Belastingdienst? Kijk dan op www.belastingdienst.nl/ict.

**Belastingdienst
Centrum voor ICT**

**Werk waar je
trots op bent**

Sara Struik (voorzitter AKKU) en Lisa Westerveld

Een lijntje met Plasterk

Als we LSVb-voorzitter Lisa Westerveld mogen geloven, hebben studenten een behoorlijke invloed op het onderwijsbeleid. De lijntjes met minister Plasterk zijn kort. Vox kreeg een inkijsje in het overleg tussen minister en LSVb. Juist op het moment dat ze met deze minister de degens kruisen over een heikel onderwerp: de harde knip.

“De invloed van studenten op het onderwijsbeleid is relatief groot. Althans, we hebben doorgegaan wel wat in te brengen”, zegt Lisa Westerveld, nu voor het tweede jaar voorzitter van de landelijke studentenvakbond LSVb. Ze bevindt zich in de Barcelonazaal op de zestiende verdieping van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Westerveld is op het ministerie voor het ‘studentenkameroverleg’, waarbij de minister, geflankeerd door enkele ambtenaren, praat met delegaties van de LSVb en het Interstedelijk studentenoverleg ISO, elk vier man sterk.

Het ‘studentenkameroverleg’ vindt zo’n drie à vier keer per jaar plaats. Plasterk is zoals altijd stipt op tijd. Hij begroet zijn gesprekspartners en kijkt even geïnteresseerd naar de goed gevulde publieke tribune, waar een delegatie van het Nijmeegse AKKU een spandoek heeft uitgerold met de tekst Geen Harde Knip.nl. “Goh, da’s de eerste keer dat ik hier een spandoek zie”, zegt hij glimlachend. Op 8 december verdedigt Plasterk voor de Tweede Kamer zijn plan om de harde knip verplicht te stellen. Voor de studenten is dit de laatste kans om hun bezwaren naar voren te brengen. LSVb-woordvoerder János Betkó is de lansdrager voor dit onderwerp. Na een wat nerveuze start zet hij met groeiend zelfvertrouwen in enkele minuten de bezwaren van studenten uiteen. Betkó vraagt Plasterk het plan te heroverwegen. Maar de minister geeft geen krimp. Zonder harde knip is het bamastelsel volgens hem niet echt ingevoerd, ook al voelen “instellingen als Nijmegen zich comfortabel met de huidige situatie”. De tweede gespreksronde laat een herhaling van zetten zien en brengt de twee opposanten nog altijd geen centimeter dicht bij elkaar. De sfeer blijft vriendelijk, en de studenten op de publieke tribune hou-

den zich muisstil. Toch maakt Betkó van de derde en laatste ronde gebruik om zijn teleurstelling te uiten: “Het is jammer dat we de minister niet van gedachten hebben kunnen doen veranderen. Misschien dat de verschillende petitieën en de acties die eraan komen dat wel kunnen.”

Levelen met de minister

“Enerzijds teleurstellend natuurlijk”, zegt Westerveld over de uitkomst. “Maar niet onverwacht. Het studentenkameroverleg is openbaar, er is ook pers bij aanwezig. Daardoor krijg je al gauw een wat voorgekauwd vraagantwoord spelletje. Het overleg is nuttig, maar niet het belangrijkste middel waarmee we onze invloed kunnen uitoefenen.” Als het gaat om invloed, zijn de informele gesprekken die de studenten met de minister hebben veel belangrijker, vindt ze. “Plasterk nodigt ons regelmatig uit om op zijn kantoor te komen praten. De afspraak is duidelijk: niets van die gesprekken mag naar buiten toe komen. Daardoor kunnen we samen met de minister vrijuit brainstormen en alle kanten van een kwestie belichten. De sfeer is heel informeel. Het is dan gewoon ‘je’ en ‘jij’ tegen de minister.” Volgens Hidde Terpoorten, voorzitter van het ISO, is de Neder-

landse overlegsituatie uniek in de wereld. “Dat studenten direct invloed uitoefenen op regeringsniveau gebeurt bijna nergens. In Berlijn zitten vijf Duitse studentvertegenwoordigers, maar die krijgen de minister bijvoorbeeld niet te spreken.” “De ministers en staatssecreta-

‘Soms sta ik ervan te kijken hoe snel de minister bereid is zijn agenda leeg te ruimen voor een overleg of bezoek’

rissen die over het hoger onderwijs gaan, hebben bijna allemaal een zwak voor studenten”, bevestigt Ineke Schouten. Als ambtenaar van OCW en secretaris van de Studentenkamer organiseert Schouten de dialoog tussen de minister en de studentvertegenwoordigers. “Misschien is het uit nostalgie naar hun eigen studietijd, of omdat ze studerende kinderen hebben. Hoe dan ook, de goodwill is er. Soms sta ik ervan te kijken hoe snel de minister bereid is zijn agenda leeg te ruimen voor overleg of bezoek.”

Overvallen door de harde knip

Plasterk is geen uitzondering op die traditie, integendeel. “We waren tot nu toe erg blij met

Plasterk”, zegt János Betkó, die net als Westerveld uit Nijmegen komt en aan zijn tweede bestuursjaar bij de LSVb bezig is. “Toen hij een miljard moest bezuinigen voor hogere lerarsalarissen, leek het erop dat studenten een groot deel van de rekening moesten betalen, maar

uiteindelijk werd dat ‘maar’ 10 procent. In vergelijking tot zijn voorgangers is hij misschien nog wel het meest een LSVb-minister.” Ook is Plasterk volgens Betkó gewoon een prettige persoon om mee om te gaan. “In het begin van onze bestuurstermijn komt hij altijd even langs op het LSVb-kantoor in Utrecht om kennis te maken. Dan drinkt hij rustig een biertje mee en gaat het over van alles en nog wat.” Lisa Westerveld is de enige die zelfs het 06-nummer van Plasterk onder haar favorieten heeft zitten. “Plasterk is iemand die gemakkelijk om een mening of informatie vraagt over onderwerpen waar hij nog niet alles

vanaf weet. Hij maakt dan een soort maatschappelijk rondje: nodigt iedereen die bij de zaak betrokken is uit om zijn woordje te komen doen.” In het geval van de harde knip bleef de telefoon echter stil. Westerveld: “We moesten via de media horen dat hij zijn plan in de ministerraad had gebracht. Voor ons kwam het volledig uit de lucht vallen. Het lijkt wel een privé-project van Plasterk. Waarschijnlijk voelde hij ons protest aankomen. Dat stoort me wel een beetje. Met de harde knip is er voor ons een grens overschreden en dan moet je naar andere middelen grijpen.” Maar dat is het spel, vindt Lisa. Er is geen sprake van een vertrouwensbreuk tussen Plasterk en studenten. Ook omgekeerd niet, denkt ze. “Dat Plasterk geconfronteerd wordt met spandoeken en handtekeningacties betekent geen aantasting van onze relatie. Hij snapt dat wel.” Bij het studentenkameroverleg reageert Plasterk inderdaad gelaten op het actieprogramma van de LSVb. Tegenover een verslaggever van NOS-radio verklaart hij na afloop vol vertrouwen zijn over de goede afloop. “Ik ga mijn plan niet heroverwegen. Laat die acties maar komen.”

Tekst: Rob Goossens

De afgelopen maanden werden de universiteiten weer verrast met ranglijsten die vertellen hoe hoog ze in de wereldtop staan. *Vox* belicht het circus dat met de lijsten gepaard gaat en sprak wetenschappers die de ratrace tussen universiteiten beu zijn. “Natuurlijk, een toppublicatie is goede wetenschap, maar het belang dat eraan gehecht wordt, slaat volledig door.”

Illustratie: Miesjel van Gerwen

We zijn een koekjesfabriek

Op zijn werktafel heeft regionaal econoom Frans Boekema twee stapeltjes publicaties opgetast. Links vier tijdschriften in de top van zijn vakgebied. Rechts acht rapporten voor allerlei maatschappelijke organisaties die om wetenschappelijke inzichten verlegen zaten, en door Boekema en de zijnen werden bediend met een adviesrapport. Het is de oogst van ruim twee jaar. Met het linkse stapeltje vergaarde Boekema de door zijn faculteit geëiste onderzoekspunten (zijn *target* ligt op twee publicaties in gerenommeerde tijdschriften per jaar), het rechter stapeltje is allemaal liefdewerk oud papier. “De beloning hiervoor is nagenoeg nihil. Dit werk wordt door de universiteit nauwelijks erkend als een zinvolle wetenschappelijke prestatie.” Frans Boekema is naast zijn wetenschappelijke baan in Tilburg

ook als hoogleraar verbonden aan de Radboud Universiteit, met economische geografie als een van zijn leeropdrachten. De Tilburgse universiteit was een jaar of vijftien terug een van de eerste die van onderzoekers nauwkeurig omschreven publicaties verlangde. “Het klimaat in Tilburg is altijd wat harder geweest dan in Nijmegen, maar ik zie Nijmegen een inhaalslag maken. Ook de Radboud Universiteit wordt steeds bedruucht voor haar positie op de ranglijsten. Colleges van bestuur vinden het belangrijk daarop goed te scoren.” Wim van de Donk, voorzitter van de Wetenschappelijk Raad van het Regeringsbeleid (WRR), kan het betoog van Boekema onderschrijven. Hij noemt het “waanzin” dat onderzoekers alleen worden afgerekend op hun artikelen in toptijdschriften.

“Belachelijk dat boeken nauwelijks nog meetellen.” Van de Donk, opgeleid in Nijmegen en hoogleraar in Tilburg (leerstoel Bestuurskunde) noemt de Nijmeegse rechtenfaculteit als voorbeeld, waar nogal wat wetenschappers uitblinken met hun “goede handboeken”. “Die zijn belangrijk voor de ontwikkeling van het vakgebied, het onderwijs en de samenleving, maar ze scoren er in externe onderzoeksvisitaties geen punten mee.” René Boomkens, Gronings hoogleraar in de filosofie, gooide een paar maanden geleden de knuppel in het hoenderhok met zijn boek *Topkitsch en slow science*, waarin hij de vloer aanveegt met de ratrace van toppublicaties en de scoringsdrift van universiteiten. “Wetenschappers worden alom gedisciplineerd tot volgzaam schrijvers van herkenbare artikeltjes in Britse en Amerikaanse

In deze serie brengt *Vox* de kansen en bedreigingen van het huidige academisch onderwijs en het wetenschappelijke onderzoek in kaart. In dit nummer: Hoe de ratrace om toppublicaties wetenschappers in een wurggreep houdt.

'We zijn de universiteit aan het omvormen tot een koekjesfabriek'

wetenschappelijke tijdschriften', schrijft Boomkens. En: 'Er wordt zware druk uitgeoefend in de universitaire wereld om internationaal te publiceren en daarbij te abstraheren van de eigen samenleving.'

Balans is zoek

Frans Boekema wil onderstrepen dat toppublicaties belangrijk zijn. "Daarin wordt goede, geavanceerde en creatieve wetenschap bedreven. Het zijn vaak intellectuele hoogstandjes." Die artikelen móeten geschreven worden, beklemtoont hij. Het punt is: de balans is zoek. Want volgens Boekema moeten de onderzoeksrapporten die hij maakt om de samenleving een stapje

verder te helpen óók geschreven worden. De samenleving betaalt de universiteiten en mag wat terugverwachten, zegt hij. "Maar belangrijker is dat je de inhoud van je toppublicaties confronteert met de werkelijkheid van alledag. Dan móet je als wetenschapper wel uit je ivoren toren komen. Bijna in alle gevallen levert mijn toegepaste werk nieuwe onderzoeksvragen op, waarmee ik als onderzoeker weer verder kan." Boekema's specialiteit is om samen met overheden en ondernemingen te bedenken hoe een regio zichzelf opnieuw kan uitvinden. Regio's die met zijn denkwerk garen hebben gesponnen, zijn onder meer de kanaalzone tussen Gent en Terneuzen en de Nederlands-Duitse grensregio nabij Venlo. Wim van de Donk, die zelf als topwetenschapper zijn sporen heeft verdiend, beaamt het belang van de gerenommeerde tijdschriften. "Daarin moet je als wetenschapper willen publiceren, en misschien gebeurde dat in het verleden ook wel te weinig. Maar alleen pagina's en cita-

ties tellen is waanzin. Dan slaan we door. Ik waarschuw: het systeem raakt uit balans. We zijn de universiteit aan het omvormen tot een koekjesfabriek. Een koekjesfabriek die soms alleen het koekjesmonster van het management lijkt te bevredigen." Van de Donk zegt "in toenemende mate" mee te maken dat wetenschappers die hij benadert

voor een studie van de WRR niet thuis geven. "Dat kost ze teveel tijd. In die tijd publiceren ze liever twee artikelen, daar krijgen ze tenminste punten voor." Ook Boomkens zet in zijn boek een aantal schadelijke effecten van de publicatiedrift op een rijtje: het afkalvende publieke debat, waarin universiteiten steeds minder zichtbaar zijn. En het

klimaat waarin wetenschappers van diverse vakgebieden elkaar niet meer weten te vinden. De hypergespecialiseerde toptijdschriften maken wetenschappers ongevoelig voor het oversteken van grenzen, noteert hij. Bovendien noemt Boomkens het stellen van normen over wat top is nogal discutabel, vooral in de geestes- en de sociale wetenschappen. 'Wie bepaalt hier wat wetenschappelijke kwaliteit is?'

Te veel opgewonden managers

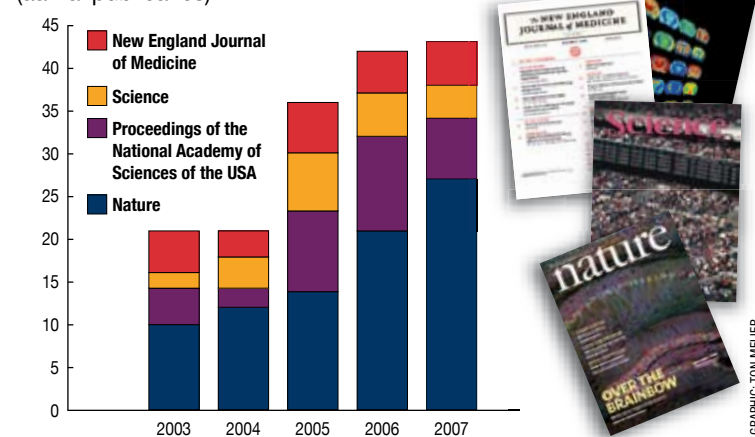
Frans Boekema weet als hoogleraar de dubbele taak om wetenschappelijk hooggewaarde publicaties te schrijven naast de adviesrapporten redelijk te combineren, zij het met de nodige moeite. "Mij lukt dat wel, omdat ik de kansen krijg, zeker als bijzonder hoogleraar in Nijmegen." Maar eigenlijk zou het systeem binnen universiteiten op de schop moeten, vindt hij. Hij wijst op de jonge, net gepromoveerde onderzoekers, die een loopbaan op de universiteit wel kunnen vergeten als ze niet publiceren. "Hier op de gang zit

een medewerker die uitstekend presteert in het onderwijs. Maar omdat hij zijn publicatie-eisen niet realiseert, staat zijn loopbaan toch op de tocht. En die man is jaar op jaar uitgeroepen tot beste docent. Zonde!" Wetenschappers of universiteiten maken soms vreemde bokkensprongen om in het keurslijf te blijven, zegt Van de Donk. In Zuid-Frankrijk bezocht de WRR-voorzitter onlangs een universiteit, die ging fuseren met een andere universiteit. En waarom? "Om hoger op de Shanghai-lijst te kunnen komen." Wie moet nu opstaan om de zaak ten goede te keren? Van de bestuurders hoeven we het niet te verwachten, zegt Van de Donk. "Er zijn te veel managers die opgewonden raken van het gegeven dat ze ons kunnen meten." Aan die bestuurders heeft de eerste man van de WRR alleen maar een boodschap: "Besef het onderscheid tussen een universiteit en een fabriek. Dat kengetallen-

paradigma leidt tot de dictatuur van de grauwe middelmaat." Frans Boekema is somber. "Het is heel lastig om een systeem dat zo vast zit te veranderen." Boekema denkt dat er sprake is van een slingerbeweging. Wat volgens hem bijdraagt aan verzachting van de druk op toppublicaties, is het groeiend appel van de samenleving op de universiteiten om bij te dragen aan innovatieve ontwikkelingen. "Er zijn steeds meer signalen dat we achter onze bureaus uit moeten komen om mee te denken." René Boomkens is er helemaal niet gerust op, zeker niet op het door Boekema genoemde appel van de samenleving. Die is evenzeer gericht op het nutsdenken, waar we juist van af moeten

stappen, oordeelt de Groningse filosoof. Waar het om draait is dat wetenschappers hun vrijmoedige rol in de samenleving hernemen, ook als niemand daar op zit te wachten. Maar omvorming van de wetenschapper van 'gehoorzaam artikeltjesproducent' tot 'vrijmoedig onderzoeker' is een lange weg en volgens Boomkens teveel gevraagd. "Je moet kijken naar wat op de lange termijn in de wetenschap van belang is", zegt Van de Donk. "Daarvoor moet je onderzoekers ook weer kwalitatief gaan meten. Wat is je bijdrage aan je vakgebied, wat zijn je ideeën? Het gaat er tenslotte om dat je een punt maakt als wetenschapper, niet om het scoren van punten." /Paul van den Broek

RU-publicaties in vier toptijdschriften (aantal publicaties)

GRAPHIC: TON MEEJER

In het volgende nummer van *Vox* publiceren we een tegenreactie van prof. dr. Jos Benders, hoogleraar bij de Faculteit der Managementwetenschappen: over de heilzame werking van prestatiebesturing en toppublicaties voor het Nijmeegse onderzoeksklimaat. Ook reageren? Geef je mening op het forum van *Voxlog.nl*.

Het circus van de ranglijsten

September 2008. Een brief van de Britse krant *The Times* belandt op tafel bij het secretariaat van het college van bestuur. 'Dear Mr de Wijkerslooth de Weerdesteyn, This year will see the 5th edition of *Times Higher Education - QS World University Rankings. Your university has made it into the top-200 rankings-congratulations!*' Het blijkt een foutje. Anderhalve maand later volgt de domper: de Radboud Universiteit staat helemaal niet in de Top 200, maar op plaats 221. Tien andere Nederlandse universiteiten staan er wel in. En dat terwijl de Radboud Universiteit vorig jaar nog 195ste was. En twee jaar geleden nota bene op plaats 137 in de ranglijst stond. Wat zou er toch gebeurd zijn in die twee jaar? Een plotselinge duikeling in de kwaliteit van het onderzoek?

Wat opvalt, is dat de beoordeling van de bètawetenschappen ontbreekt in de nieuwe *Times*-ranglijst. Terwijl de Nijmeegse alfa- en gammawetenschappen en de medische wetenschappen wel een score krijgen, staat achter 'Natural Sciences' helemaal niets. Dat kan twee dingen betekenen. Het onderzoeksbureau is de bèta's simpelweg vergeten. Of de bèta's scoren zo laag dat ze de drempel van de ranglijst niet hebben gehaald. Beleidsmedewerker Anneke Matthijssen, die deze maanden heel wat uren met de ranglijsten in de weer is: "Wij hebben meteen gezegd: dat kan natuurlijk niet. In de bètahoek zit juist een groot deel van onze toppers." Wat in de ranglijst zwaar weegt, is het aantal keren dat wetenschappers door vakgenoten worden genoemd, nationaal en internationaal. Ook het aantal keren dat je bent geciteerd,

speelt een belangrijke rol. Dat de bèta's het wat dat betreft niet goed zouden doen, blijkt niet uit het rapport van het Nederlands Observatorium van Wetenschap en Technologie, dat in opdracht van het Ministerie van OC&W de Nederlandse wetenschap uitdrukt in cijfers. Het rapport geeft per discipline een publicatieoutput van universiteiten en ook de citatiescores. In dat lijstje scoort de Radboud Universiteit, met de bèta's, ruim boven het gemiddelde. Naast Nederlandse universiteiten die wel in de Top 200 van *The Times* staan.

Een abonnement van 50.000 euro

Heeft *The Times* dan een fout gemaakt? Hoe de ranglijst tot stand komt, weet alleen het Londense onderzoeksbureau QS (Quacquareli Symonds, www.qsnetwork.com), dat de ranglijst opstelt in opdracht van *The Times*. QS staat regelmatig bloot

aan kritiek, omdat ze de methodologie van de *Times*-ranglijst steeds veranderen. De afgelopen twee jaar is bijvoorbeeld de scoringsmethode veranderd, maar hoe dat precies heeft uitgepakt voor Nijmegen is niet te achterhalen, zegt Matthijssen. "Het zou kunnen dat een indicator waarop wij altijd goed scoorden, minder zwaar mee is gaan spelen en we daardoor in plaats zijn gekelder. Maar je weet het niet. Je hebt als buitenstaander geen inzage in de gegevens en kunt daardoor alleen maar gissen naar de effecten." Of neem de telling van het aantal keren dat wetenschappers worden geciteerd. Voorheen haalde QS die cijfers uit het Web of Sciences, een website van Thomson Reuters, een commercieel bureau dat alle citaties in wetenschappelijke tijdschriften bijhoudt. (De Radboud Universiteit heeft een abonnement op het *Web*

of *Science*, kosten: 50.000 euro per jaar). Nu wordt het aantal citaties gehaald uit Scopus, een databestand van Elsevier. Maar wat dat betekent voor de Nijmeegse score is een raadsel, want zonder abonnement heb je geen inzicht in je resultaten.

Matthijssen toog half november naar Londen om opheldering te vragen. Terug in haar kamer in het bestuursgebouw zegt ze niet echt gerustgesteld te zijn. QS zit in een klein kantoor, 'een beetje shabby eigenlijk', en het gesprek dat ze voerde met twee leidinggevenden gaf haar niet de indruk dat de *Times*-lijst heel zorgvuldig tot stand komt. Ze kwam er in het gesprek vrij snel achter dat het bureau het afgelopen jaar nog meer heeft veranderd in de methodiek. "Aan die verandering hadden ze geen ruchtbaarheid gegeven. Het komt natuurlijk ook onprofessioneel over, al die veranderingen."

QS overhandigde haar een tabel waaruit bleek dat de Nijmeegse bèta's landelijk zo weinig worden genoemd door vakgenoten dat ze de drempel van de lijst niet hebben gehaald. "Wij staan op de allerlaatste plaats. Dat vind ik echt onvoorstelbaar." Vast staat wel dat de recente naamswijziging de scores geen goed doet. Buitenlandse wetenschappers zullen de Radboud Universiteit niet altijd herkennen als die universiteit in Nijmegen waar die goede vakgenoten zitten. En de Nijmeegse wetenschappers zelf vermelden de naam van hun universiteit ook niet altijd op de goede manier, weet Matthijssen. Het Donders Centre for Cognitive Neuroimaging schreef bijvoorbeeld tot voor kort alleen de eigen naam onder publicaties. "Dus als die Engelsen dan een ranking maken van universiteiten, komen die publicaties en citaties niet boven-

drijven." In bijna een kwart van de Nijmeegse publicaties op het *Web of Science* (in bèta en medicijnen) staat de Radboud Universiteit Nijmegen niet als zodanig vermeld.

Shanghai surprise

Die andere toonaangevende ranglijst, de Shanghai-lijst (de Radboud Universiteit staat daar overigens wel in de top-200) is een publicatie van de Chinese Shanghai Jiao Tong University en heeft haar eigen eigenaardigheden. Deze lijst meet vooral prestaties uit het verleden, zoals het aantal Nobelprijswinnaars op een universiteit. Een lastige categorie is 'highly cited researchers', het aantal wetenschappers dat per discipline het meest wordt geciteerd door vakgenoten (Nijmegen heeft er twee: de wiskundige en emeritus Owe Axelsson en tumorspecialist Carl Figdor - de laatste is 13.500 keer geciteerd). "Waar we hier last van hebben is dat er 21 disciplines worden onderscheiden die wij niet altijd zo definiëren", zegt Matthijssen. Zo vallen de citaties

van Spinozawinnaar Theo Rasing in twee disciplines: de discipline Physics en de discipline Materials. Om mee te dingen in de categorie 'highly cited researchers' moet hij dus dubbel zo vaak genoemd worden. De ranglijsten hebben zoveel haken en ogen dat ze weinig zeggen over de kwaliteit van je onderzoek, vindt Matthijssen. "We weten dat we het goed doen. Kijk naar het aantal Veni's, Vici's en Vidi's (nationale onderzoeksbeurzen, red.) dat we de afgelopen jaren kregen, kijk naar onze onderzoeksbeurzen, red.), de Spinozapremies voor onze universiteit." Maar waarom doen we er dan aan mee? Kun je die ranglijsten niet gewoon negeren? Matthijssen schudt haar hoofd. "Zodra anderen ermee naar buiten gaan, zoals Utrecht en Leiden, dan móet je er wel in meegaan. Je moet jezelf op de kaart blijven zetten." /Martine Zuidweg

Langs de Vox Sinterklaasmeetlat

Nu ook de AKKU-sinterklaas dit jaar verstek laat gaan op de campus, lijkt het een armzalig heerlijk avondje te worden op de Radboud Universiteit. En dat terwijl een enquête op Voxlog.nl aantoonde dat 83% van de studenten zich vol overgave op pakjesavond stort. Om te redden wat er te redden valt, ging Vox op zoek naar potentiële sinterklazen. We legden de universitaire gemeenschap langs de sinterklaasmeetlat en vonden vijf mogelijke kandidaten: maar wie heeft de hoogste sint-factor?

Tekst en fotografie: Maartje Bakker, met medewerking van Marjolein Pijnappels

Tijn Kortmann (64)

hoogleraar Staats- en Bestuursrecht en Algemene Staatsleer

Geselecteerd vanwege zijn jaarlijkse sinterklaascollege, waarin hij de collegestof presenteert in dichtvorm en doorspekt met actuele politieke grappen. "Ik beschouw het als mijn plicht naast mijn vak in enge zin dingen te entameren in de culturele sfeer."

Uiterlijk: Al heeft de professor de leeftijd, uiterlijk heeft hij weinig weg van Sinterklaas – of het moeten zijn stem en zorgvuldige woordkeus zijn.

Kindervriend: "Ik houd wel van studenten, maar niet van kinderen", geeft Kortmann toe. "Ik ben plagerig aangelegd en ben altijd bang de tere kinderziel zo te verwonden dat zij niet meer te helen is."

Vrijgevigheid: Gul is de hoogleraar niet. "Ik heb weinig fantasie in wat te moeten geven. Met een verlanglijstje gaat het nog wel. Dan kan ik gericht de stad in; ik houd niet van dat typisch vrouwelijke winkelgedrag."

Paardrijden: Kortmann bestijgt slechts zijn stalen ros, met levende paarden heeft hij niets.

Dichten: Op verzoek neemt de 'oude vos' zonder aarzeling zijn pen op en dicht voor zijn broer, rector magnificus Bas Kortmann:

Salve rector!

*In de Vox,
niet de stem des volks,
dicht voor u de oude vos,
alias ook Sinterklaas:
houd goede moed en recht de rug
volgend jaar komt hij weer terug.*

Sinterklaasfactor: 6

Wout Waanders (19)

campusdichter en eerstejaars Nederlands

Geselecteerd omdat hij als campusdichter het ultieme sinterklaasgedicht zou moeten kunnen schrijven. "Ik vind de sint eigenlijk een vieze man, altijd met die kinderen op zijn schoot."

Uiterlijk: Veel te jong om een geloofwaardige goedheiligman neer te kunnen zetten. "Maar ik had vroeger spierwit haar, dat is toch wel een beetje Sinterklazig?"

Kindervriend: "Ik heb hiervoor twee jaar pabo gedaan met de kleuters en de onderbouw. Je moet ontzettend creatief zijn in die klassen, ik maakte toen al kindergedichtjes."

Vrijgevigheid: In de kroeg geeft Wout graag rondjes aan zijn vrienden. Wél vindt hij het moeilijk om afstand te doen van zijn eigen spulletjes. "Ik bewaar echt alles. Ik krijg ook liever dan dat ik geef."

Paardrijden: Wout houdt niet zo van dieren. "Paarden vind ik eng. Ik heb ook nog nooit van mijn leven op een paard of pony gezeten."

Dichten: Als campusdichter moet Wout in deze categorie toch wel wat punten weten te scoren:

Beste ouders,

*Ook de Sint verkeert in deze tijd
van bankfaillissementen, inboedelstrijd*

*En hoge brandstofkosten voor de boot
In financiële pepernood.*

Maar als jullie mij middels de schoen

Een kleine aanbetaling kunnen doen,

Zal ik er voor zorgen dat uw kind

Daar morgen 'n marsepeinen aandeel vindt.

Met vriendelijke groeten, de Sint

Sinterklaasfactor: 6

Frida Brekelmans (22)

vierdejaars bedrijfscommunicatie

Geselecteerd omdat ze dit jaar sinterklaas speelt voor kinderen van zieke of arme ouders. Namens de Studentendesk van het Rode Kruis organiseert ze de actie 'Sinterklaas Bestaat'. Bedrijven en winkels leveren cadeautjes aan.

Uiterlijk: Frida vertoont geen spoor van ouderdom of mannelijkheid. Schmink, kostuum, mijter en baard moeten wonderen doen.

Kindervriend: "Zelf ga ik niet veel met kinderen om, behalve dan tijdens deze actie", zegt de studente. "Maar dat ligt eerder aan mijn leeftijd dan aan dat ik het niet zou willen."

Vrijgevigheid: Frida beschouwt zichzelf als vrijgevig. "Ik geef niet veel geld weg – ik ben maar een arme student – maar als vrijwilliger probeer ik wel iets goeds te doen. Op straat geef ik ook aan zwerwers, of ik koop een daklozenkrant."

Paardrijden: "Vroeger had ik een verzorgpony – geen schimmel helaas, maar een zwarte. Hij heeft me er wel eens af gedonderd, maar dat heeft me geen schrik aangejaagd. Ik vind paarden nog steeds leuke beesten."

Dichten: "Kan ik goed!" Meteen waagt ze een poging, en dicht voor de rector:

*Had ik maar nooit zo op lopen scheppen dat ik
goed dichten kan,
nu ik een gedicht moet schrijven voor zo'n
belangrijk man.*

*Maar nu ik dan toch de kans krijg u persoonlijk
te woord te staan,
even tussen ons... kan ik die scriptie niet
gewoon overslaan?*

Sinterklaasfactor: 7

Theo Koster o.p. (58)

studentenpastor

Geselecteerd vanwege zijn uiterlijk en zijn priesterlijke imago. "Ik ben wel eens sinterklaas geweest, een jaar of dertig geleden. Dat was tijdens een ludieke actie, om aandacht te vragen voor de te snelle toestroom van allochtonen in een Schiedamse wijk."

Uiterlijk: Pastor Koster is ontzagwekkend lang en heeft een baard.

Kindervriend: "Ik vind het heerlijk om met kinderen om te gaan, en dat is wederzijds", glundert Koster. Enthousiast staat hij op en rolt een collage met kindertekeningen en foto's van hemzelf met kinderen uit.

Vrijgevigheid: Ook met deze eigenschap is de pastor gezegend. "Als mensen bij mij op bezoek komen, vind ik het mijn plicht hen goed te onthalen, met koffie en thee al naar gelang ze willen. Ga ik bij iemand op bezoek, dan neem ik een cadeautje mee, een boek of een bloemetje – maar misschien eerder uit verlegenheid dan vrijgevigheid."

Paardrijden: Als boerenzoon is de studentenpastor opgegroeid met paarden. "Ik ben een keer op zo'n boerenknol gestapt, maar dat beest was zo breed, dat ik als kind bijna uit elkaar scheurde."

Dichten: Naar eigen zeggen is de predikant geen dichtwonder. "Het lukt mij niet direct een gedicht op papier te krijgen; ik moet altijd zoeken naar woorden. Maar sommige van mijn broeders zeggen dat mijn korte gebeden lijken op gedichten: ik kan met een paar woorden scherp een boodschap overbrengen."

Sinterklaasfactor: 8

Jan Bernards (84)

emeritus hoogleraar Medische fysiologie en thans nog actief als HO(DO)VO-docent

Geselecteerd omdat hij de oudste medewerker van de universiteit is. Ooit speelde hij sinterklaas voor familie en kinderen in de buurt. "Ik heb veel aan toneel gedaan, dus dat ging me gemakkelijk af."

Uiterlijk: Van alle kandidaten komt Bernards het dichtst bij de leeftijd van de echte Sint. Bovendien is zijn haar wit en zijn gezicht gerimpeld. Jammer dat een baard ontbreekt.

Kindervriend: "Ik mag wel zeggen dat ik een kindervriend ben. Ik heb 9 kinderen, 19 kleinkinderen en 4 achterkleinkinderen en ze zijn allemaal gek op me."

Vrijgevigheid: Uitgesproken gul is Bernards niet. "Maar gierig ben ik evenmin. Ik besteed veel geld aan goede doelen en ik vind het leuk om dingen weg te geven. Kinderen krijgen tegenwoordig echter zo veel dure cadeaus, waar ze soms niet eens naar omkijken, daar heb ik wel moeite mee."

Paardrijden: "Met een familiereünie ben ik wel eens op een paard gestapt. Ik had best beter willen leren paardrijden, maar het is er nooit van gekomen."

Dichten: Niet alleen sinterklaasgedichten vloeien zonder veel moeite uit de pen van de docent, maar ook 'mooie gedichten'. "Het overkomt me nu meer dan vroeger dat er een gedicht voor mijn geliefde opborrelt." Bernards vindt het moeilijk om spontaan een gedicht te verzinnen, maar als we hem later opbellen, heeft hij de volgende limerick geschreven:

Sint Niklaas heeft onlangs vernomen

Dat hij bij VOX in the picture gaat komen.

Sint dacht, heel gewis,

Dat is lang niet mis.

Zoiets had hij nooit durven dromen.

Sinterklaasfactor: 10

Na het succes van Buiten Bewustzijn, de eerste Researchers' Night in Lux is het nu de beurt aan de Nijmeegse taalwetenschappers om het publiek zich te laten verbazen over zichzelf. Onder de noemer Het Achtste Taalwonder vindt op 13 december een spektakel plaats vol testjes, een stoomcursus gebarentaal, taalstrijd en weetjes over het wonder dat taal heet.

Researchers' Night in Lux

Wij taal spreken wij

Nadat een jaar geleden in Lux ons bewustzijn aan gort is geslagen, kunnen we tijdens de tweede Researchers' Night in Lux ons ego weer wat opvijzelen. Toen kregen we van de Nijmeegs sociaal psychologen te horen dat we hooguit denken dat we zo wel overwogen te werk gaan, maar dat we in praktijk geregeerd worden door ons onderbewuste. De Nijmeegse taalwetenschappers die zaterdag 13 december in Lux hun *science in action* vertonen, hebben een vleierder boodschap: we zijn allemaal wonderen van vernuft en efficiëntie. Simpel voorbeeldje: ons oor vangt 'tuuk' op en ons brein verstaat dat moeiteloos als 'natuurlijk'. Zien we ergens 'vrrkkk' staan, dan kunnen we dat zonder al te lang piekeren lezen als 'verrukkelijk'. En het meest fraaie staaltje: dankzij een klankstroom kunnen we gedachten uit het ene hoofd transporteren naar een ander hoofd. Dat heet praten en dat is behoorlijk bijzonder.

Gebarentaal

Wat wij de hele dag door gedachteloos doen, is razend ingewikkeld. Door taalwetenschappers is het de kunst om de ongeschreven regels van het systeem bo-

ven tafel te krijgen. Ze staan stil bij dat wat voor doorsnee taalgebruikers vanzelfsprekend is. Wat taal eigenlijk is, wordt duidelijk als je, zoals Onno Crasborn, een totaal ander taalsysteem instapt. Crasborn doet, onder meer met een Vidi-beurs van NWO en een Europese ERC Grant, onderzoek naar Nederlandse gebarentaal. Nederlands ja, want wereldwijd zijn er vele soorten gebarentaal. En dat is eigenlijk heel logisch, vindt Crasborn. "Gebarentaal ontstaat op het moment dat er binnen een gemeenschap voldoende doven zijn. En omdat je op allerlei manieren een concept als koffie of draak kunt uitbeelden, ontstaan er op verschillende

plekken diverse gebarentalen." Een mondiale gebarentaal is net zo utopisch als dat Chinezen, Russen en Fransen toevallig precies dezelfde klankreeks voor een begrip hadden bedacht. Sterker, er zijn zelfs Nederlandse doventialecten. Er zijn bijvoorbeeld drie Nederlandse gebaren die het concept hond uitbeelden. Zo beeldt een Rotterdamse dove 'hond' uit door met zijn rechterhand op het rechterbovenbeen te slaan, een Amsterdamse dove houdt zijn gebogen handen op schouderhoogte en een Groningse dove buigt zijn rechterarm hoog voor de borst. En net zoals gesproken taal kent ook gebarentaal straattaal en jongerentaal.

Waar zijn collega's kunnen beschikken over een Corpus Gesproken Nederlands, heeft Crasborns onderzoeksgroep de afgelopen jaren een enorme digitale database opgebouwd met video-opnames van de diverse variëteiten in Nederlandse gebarentaal. De bijbehorende website wordt vrijdag 12 december feestelijk gelanceerd. Tijdens de Researchers' Night krijgen bezoekers een stoomcursus gebarentaal. Crasborns dove collega Johan Ros zal hen een of twee zinnen aanleren. "De ervaring leert dat dat lachen, gieren, brullen wordt. Sommige bewegingen zijn zo subtiel, het maakt al uit of je iets met gestrekte of gebogen vinger doet."

Paplepel

Taal leer je door na-apen. Paula Fikkert – hoogleraar Nederlandse taal en cultuur – zal tijdens de Researchers' Night vertellen over hoe baby's al brabbelen zich de taal eigen maken. Op het lijstje do's & don'ts dat ze het publiek zal voorschotelen, staat veel praten met je kind beslist aan de pluskant. Voor doven is dat lastig, vertelt Crasborn. "Slechts een op de twintig doven heeft dove ouders en krijgt gebarentaal dus met de paplepel in-

gegoten", vertelt Crasborn. "De rest leert het pas veel later. Dat verschil blijft merkbaar." Zelf is hij gediplomeerd doventolk, maar een native 'speaker' zal hij nooit worden. "Voor doven ben ik nog steeds herkenbaar als horende. Mijn gezicht is niet expressief genoeg. Bovendien zien ze restjes van het Nederlands terug."

Want we moeten niet denken dat gebarentaal niet meer behelst dan gesproken woorden visualiseren. Een gebarentaal kent net als alle andere talen een eigen grammatica en eigen regels voor zinsbouw. Crasborn valt voor doven door de mand door te veel Nederlandse woorden aan elkaar te plakken. Zo is in Nederlandse gebarentaal de volgorde onderwerp-lijdend voorwerp-werkwoord heel gebruikelijk: 'ik koek eten' "Daarbij herhalen ze vaak 'ik', dus 'ik koek eten ik'. Ik probeer dat ook, maar soms overdrijf ik daar kennelijk in. Het valt niet mee de finesse te pakken te krijgen." Die eigenaardigheden van een taal zijn voor tweedetaalverwerwers vaak een ongrijpbaar struikelblok. Zo krijgen buitenlanders zelden greep op het gebruik van het Nederlandse woordje 'er'. Moedertaalgebruikers doen

het automatisch goed, maar zijn zich van de regels nauwelijks bewust. "Het is taak van de taalwetenschappers om die kennis expliciet te maken. Er zijn helaas weinig doven die taalwetenschap gestudeerd hebben en die dus in hun eigen hoofd kunnen kijken." En dan heeft Crasborn het nog niet eens over zijn project samen met enkele Europese technische universiteiten om computers gebarentaal op video te laten herkennen en om te zetten in spraak. Dat lijkt een schier onmogelijke taak. "Dat uit ons project over drie jaar een computerprogramma rolt, is een illusie. Onderzoekers zijn al vele jaren bezig met spraakherkenning, maar het is nog steeds niet gelukt. Taal is voorlopig te complex voor computers."

Researchers' Night in Lux: met taaltests, een quiz, een debat, interviews, crash courses, een hiphop-act en een stoomcursus gebarentaal. Zaterdag 13 december, 20.00 uur. Toegang € 5 Let op! Gratis voor studenten en medewerkers Radboud Universiteit. Reserveren via 0900 5894636 (25 ct. per minuut.

Tekst: Bea Ros

Doen&laten

Film Jagdhunde

Zo fout kan het dus gaan met kerstmis. Tiener Lars gaat na de scheiding van zijn ouders bij zijn vader wonen op het Duitse platteland. Lars vindt zijn ansluif als hij het opneemt voor het dove meisje Marie. Voor hij het weet staat hij te pingpongen met de plattelandsvrouwen en ontluikt er een mooie tienerliefde tussen hem en Marie. Lars besluit om de kerst maar niet bij zijn moeder in Berlijn te gaan vieren en vanaf dat moment gaat alles mis. Niet in het minst vanwege zijn sullige vader en Marie's stugge vader. Het levert de nodige komische situaties op. Omdat de emoties niet worden uitgesproken noch uitgemolken, zit er een mooie spanning in *Jagdhunde*. Liefhebbers van een happy end kunnen overigens maar beter wegblijven. /AvdH
Vanaf 4 december, Lux

Concert Lykke Li

In de verte heeft ze wel iets van Nico (die van de Velvet Underground, stelletje cultuurbarbaren). Een mooi ijskonijn en ook een beetje raar. De Zweedse Li Lykke Timotej Zachrisson is dit jaar als een komeet de oren van de muziek-liefhebbers ingevlogen. Van Eurosonic aan het begin van dit jaar, via Haldern en Lowlands, landt Lykke Li aan het einde van het jaar in Doornroosje. Er waren genoeg kansen om je te laten overtuigen door de 22-jarige. Was je er niet bij, dan had je op debuut *Youth Novels* kunnen horen hoe goed klinkt. Die gaat in heel wat eindejaarslijstjes terecht komen. /AvdH
Vrijdag 5 december, Doornroosje, 19:00 uur, 16,- euro

Dance 8-bit en Polder

Er zijn clubjes muzikanten die per se klassieke muziek willen spelen op de instrumenten uit die tijd. Anders telt het niet. En waarom zouden ze in de dance ook niet een klassieke beweging mogen hebben. Dus zijn de Atari's die nog wel werkten, afgestoft. Muziek maken kan namelijk heel behoorlijk op die oude computerkrennen. Een mogelijkheid die destijds niet echt massaal werd gebruikt, maar nu tot de 8-bit stroming in de elektronische muziek heeft geleid. In Doornroosje staan 8-bit grootheden als GOTO 80 en FirestARTer in de kleine zaal. Voor het grote publiek is de Griek Arty gehaald, maar net zo leuk is het Nederlandse duo Polder. Labelij en Lauhaus treden vanavond op als afzonderlijke dj's, iets wat ze net zo goed afaagt. /AvdH
Zaterdag 13 december, Doornroosje, 23:00 uur, 13,- euro

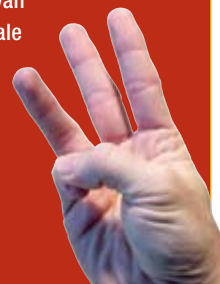
Musical Willem Nijholt Academie

Op het ROC in Nijmegen heb je het Johan Cruyff College, want dat is logisch. Er is ook een Willem Nijholt Academie. Als BN'er tel je niet meer mee zonder opleiding. Nijholt is de laatste jaren plotseling de goeroe onder de musicalsterren. Hoe dat komt, moet je Albert Verlinde maar vragen. Hij kan in ieder geval heel koket op een troontje zitten terwijl musicalsterren al zingend aan zijn voeten kronkelen in de hoop dat ze worden uitgeroepen tot nieuwe Joseph. In Nijmegen leert Nijholt zijn leerlingen hoe ze met vochtige ogen naast een net overleden persona-ge moeten knielen en daar een treurig liedje zingen. Want zo gaat dat in musicals. Derde- en tweedejaars van de Academie presenteren hun werk in december. Als Nijholt zijn werk goed heeft gedaan zitten daar de nieuwe Jamai's, Tony Neefs en Chantal Janzens tussen. /AvdH
Dinsdag 9 t/m za. 13 december (3ejaars) en 15 t/m 17 december (2ejaars), Lindenberg, 6,50 euro

Taaltestjes en wartaal

Gebarentaal is een van de taalwonderen die centraal staan tijdens de Researchers' Night. Daarnaast komen brabbeltaal, straattaal (met een optreden van rapper Willy van hiphopduo The Opposites), computertaal, wartaal en vreemde taal aan bod. Bovendien kunnen bezoekers meedoen aan diverse testjes. Zo kunnen ze de eyetracker uitproberen: een soort koptelefoon die oogbewegingen registreert. Kijkgedrag, zo blijkt uit onderzoek van Marianne Starren is namelijk gekoppeld aan het grammaticale denkraam van je taal. Daarnaast kunnen bezoekers hun kennis van taal testen. De besten mogen aan het eind van de avond deelnemen aan de grote taalquiz. De winnaar daarvan mag zich het Achtste Taalwonder noemen.

Karaktervolle locaties

Studiecentrum Soeterbeek

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek
of bel: 0486 - 417 450

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendaal

Het wildeizoen is begonnen

www.ru.nl/facultyclub
of bel: 024 - 361 1282

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit Nijmegen

Als we een uitstapje met studenten doen, doen we het meteen goed.

Meld je aan voor de Global Apollo Experience

Kijk voor meer informatie op www.werkenbijallenoverly.nl

© Allen & Overy LLP 2008 | CSR11097

BEST GRADUATES 2009

Ben jij een High Potential?

www.dekortstewegnaardetop.nl

BestGraduates wordt georganiseerd in samenwerking met onderstaande topwerkgevers

Partners van BestGraduates 2009

Interuniversitair college

Israelische buitenlandse politiek

Woensdagochtenden 7 januari – 1 april 2009, 10:00-12:30 uur

* Studenten kunnen studiepunten voor het college krijgen *

Onderwerpen:

Geschiedenis van Israël · Politieke ontwikkelingen sinds 1948 · Percepties en realiteit in het Midden-Oosten · De Arabische perceptie van het Israelische buitenlandse beleid · Internationaal terrorisme en de juridische (on)mogelijkheden · De rol van internationale organisaties · De toegang tot water · Israël en Nederland · Europa en Israël · Arabische en islamitische opvattingen · Amerika en Israël · De bewapening · Vredesopties.

Door:

Academici en Midden-Oosten deskundigen.

Plaats:

Rabin Centrum voor Cultuur en Educatie, Jagerstraat 4, Den Haag

Opgave en inlichtingen:

T 070-3646862 | E cidi@cidi.nl | W www.cidi.nl

STUDIE-TWIJFELS? WAT NU?

Studietwijfels of gestopt met je studie en je weet niet hoe je verder moet? Doe de HOT!

- Heroriëntatie Training, waarin je je verdiept in je eigen kwaliteiten
- Drie maanden, vijf dagen per week
- Start januari 2009
- De HOT vindt plaats in Driebergen
- Huisvesting in de buurt is mogelijk

www.vrijehogeschool.nl

AC-HOP
VAKBOND EIGENTIJD
IN ONDERSTEUNING EN
BELANGENBEHARTIGING
WWW.AC-HOP.NL

Autoverhuur Nijmegen
Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

Studentenraad Actueel

Excellente studenten krijgen teveel aandacht

Of is dat wel zo? Onlangs werd min of meer terloops op de RU-site het bericht geplaatst dat de RU, naast de ontvangen subsidie van het door de overheid opgestarte Sirius-programma van 4.9 miljoen, zelf nog eens 11 miljoen beschikbaar stelt om in de komende jaren een breed programma aan activiteiten voor de bovenmodaal presterende student op poten te zetten. Het investeren van een dergelijke som geld vraagt om het opnieuw bediscussiëren van een vraag die de interne gemoederen al langere tijd bezig houdt: hoe moet de verhouding zijn tussen het reguliere programma en de 'excellente' programma's?

Investeringen in het excellente programma kunnen niet meer (volledig) gedaan worden in het reguliere programma. De kerntaak van een universiteit is haar reguliere programma. Eventuele nevenprojecten moeten beschouwd worden als slagroom op de spreekwoordelijke taart. Tussen de zorgen over de financiering van dit reguliere programma, de discussie over het academisch gehalte ervan, en de zorgen over het niveau

van het WO in Nederland werpt zich de vraag op of investeringen in het reguliere programma niet de voorrang moeten krijgen. Het gaat toch immers om de taart en niet om de slagroom?

Aan de andere kant is het wel zo dat er in Nederland een klimaat heerst waarin hoofden die boven het maaiveld uitsteken ongenadig worden afgehakt. Het is lovenswaardig dat de overheid geld beschikbaar stelt voor het beter ontwikkelen van de capaciteiten van de beste 5-10 procent van de studenten. Als inderdaad het reguliere programma voor een aantal studenten te licht is, dan is het maar goed dat de universiteit ruimte, geld en tijd beschikbaar stelt waarin deze studenten hun volle potentieel kunnen ontwikkelen en waarin ze, binnen hun eigen vakgebied, een gevarieerd en verdiepend programma krijgen aangeboden.

Een al langer bestaande mogelijkheid hiervoor is het keuzegedeelte van het curriculum, en (in het verleden) de langere looptijd van de studie. Deze mogelijkheden tot verbreding zijn in de afgelopen jaren sterk ingeperkt door onder meer strakke regels omtrent studiefinanciering

en de landelijke tendens dat niemand langer dan modaal over zijn studie mag doen. Toch is de behoefte aan verbreding blijven bestaan. Hoe is het zover gekomen dat een student eerst met het predicaat 'excellent' aan moet komen zetten om vervolgens in aanmerking te komen voor een verbredend programma, waar geen extra tijd of studiepunten beschikbaar voor zijn?

De UR heeft over dit punt nagedacht en vindt dit een belangrijke discussie. We vinden het goed dat er een programma voor excellente studenten is, maar zijn wel waakzaam voor het niveau van het reguliere programma. Excellentieprogramma's mogen niet ten koste gaan van het reguliere programma. Het college van bestuur heeft aangegeven dat dit zeker niet zal gaan gebeuren, maar de medezeggenschap zal dit nauwlettend in de gaten gaan houden. De vraag is en blijft: zijn excellentieprogramma's de tijd, geld en moeite die erin gestoken wordt wel waard?

Geenhardeknipt

Als student wil je lekker kunnen studeren, vakken volgen die jij leuk vindt en snel kunnen afstuderen, of tenminste, als jij je klaar voelt voor 'de grote boze grotenmensenwereld'. Helaas gaat Minister Plasterk (OC&W) roet in je eten gooien: hij wil een 'harde knip' invoeren tussen bachelor en master. Dit betekent dat je alle bachelorvakken gehaald moet hebben voor je aan je master kan beginnen. Op de Radboud Universiteit begint zo'n tweederde van de studenten aan de master terwijl ze nog een of twee vakken uit de bachelor moeten halen. Deze studenten lopen dus massaal kans om een heel jaar studievertraging op te lopen om die paar vakken nog te halen. Daarnaast wordt het voor studenten een stuk minder aantrekkelijk om tijdens de master een periode in het buitenland te gaan studeren. Door de organisatie (denk aan visum, huisvesting, enz.) van je reis en verblijf en het feit dat niet alle in het buitenland gehaalde punten in Nederland kunnen worden overgenomen. Cynisch genoeg is juist de studentmobiliteit een belangrijk speerpunt van het ministerie.

Hoewel op alle universiteiten de nadruk wordt gelegd op het uitvoeren van onderzoek, lijkt minister Plasterk zelf niet zo goed opgelet te hebben. Hij wil de effecten van de invoering van de harde knip niet onderzoeken, zo liet hij dinsdag 25 november weten in de Studentenkamer. Een groot aantal studentenvakbonden, fracties en verenigingen zijn een petitie begonnen tegen de plannen van Plasterk. Ga daarom naar www.geenhardeknipt.nl en onderteken deze petitie. Wil je meer informatie over acties die gevoerd gaan worden? Mail dan naar info@geenhardeknipt.nl.

Studentenraad Actueel wordt u aangeboden door de Universitaire Studenterraad.

usr@student.ru.nl
www.ru.nl/usr

Sense jongerensprekkuur bij de GGD
Voor al je vragen over seksualiteit

Wil je langskomen op ons spreekuur?
Bel de SOA-SENSE infolijn:
024 - 329 71 20

GgD

GGD Regio Nijmegen
Groenewoudseweg 275
www.ggd-nijmegen.nl

VOXBACKSTAGE

Wat? **Literair festival De Wintertuin**
Waar? **Lindenbergtheater**
Wanneer? **Vrijdag 28 november,**
van 20.00 tot 03.00 uur

Literaire festivals. De één ergert zich mateloos aan het benauwde Nederlandse schrijverswereldje; de ander zwijmelt al bij het lezen van de *line-up*. Wij behoren tot de laatste categorie.

Festival De Wintertuin weet elk jaar aansprekende auteurs uit de hoofdstad los te weken en biedt de belezen provinciaal een avondje vol literatuur en muziek. **Willem-Sjoerd van Vliet**, medeorganisator (hier met dj **Blue Flamingo**): "Het is nog rustig, ja. Wacht maar tot de *party people* uit dorpen als Millingen komen." Party-prof **Jos Joosten** – aan de bar, waar anders? – is reeds gearriveerd. Ooit was hij de directeur van de Wintertuin. "Het enige wat ik daaraan heb bijgedragen, is dit festival niet failliet laten gaan. Alle *kudos* gaan naar de huidige baas Frank Tazelaar." Joosten proost. Zien wij daar een glas water?

Directeur **Frank Tazelaar** doet het niet alleen goed bij Joosten. "Ik voel me net Máxima!" kraait **Connie Palmen**, die na haar performance door Prins Tazelaar naar de artiestenfoyer wordt gedirigeerd. Schrijver **Thomas Rosenboom** haakt gezellig in. Maar enkele minuten later staat het gezelschap alweer op het binnenplein te blauwbekken met een sigaretje. Voormalig Selexyz-directeur **Hans Peters** steekt een Cubaanse jongen op, maar blijft professioneel. "Hoe zit het met je nieuwste manuscript, Thomas?" Ook *VPRO*-journalist **Wim Brands** staat even verderop in de vrieskou met schrijver **Christiaan Weijts**, maar heeft het prima naar zijn zin: "Het publiek in Nijmegen is niet zo blasé als in Amsterdam." Is het toeval dat we weer binnen wederom Radboud-hoogleraren aan de bar terugvinden? **Christoph Lüthy**, (wetenschapsgeschiedenis) en **Jean-Pierre Wils**, (theologische ethiek) zijn hard toe aan een whisky na hun discussie over 'Kenniss en Het Kwaad'. Toch is er iets wat ze nog meer bezig houdt. Lüthy: "Ze denken door mijn accent soms dat ik uit België kom." Wils: "Stel je voor dat ze dat van mij zouden denken..."

Studentes **Rachel** en **Eva** zijn in dubio. Blijven voor elektro-act **Bedhelm en de Stewardess**, op de foto met de **dames van Strip It** of comazuipen in de El Sombrero? Eva leest eigenlijk nooit: "Ik ben trots dat ik mijn vrijdagavond hier doorbreng. Dat ga ik aan mijn moeder vertellen." Rachel: "Rosenboom is wel een stuk magerder dan op de achterkant van z'n boeken."

Thomas te schrielen, Connie ingepikt door Tazelaar; hier valt weinig te halen. Literatuur is feesten, literatuur is seks. Op papier dan. /RN, CvdH

dj Blue Flamingo en Willem-Sjoerd van Vliet

Jos Joosten

Frank, Connie en Thomas

Gian en Marte van Strip it

Christiaan Weijts en Wim Brands

Lekker paffen met Hans, Connie, Frank en Thomas

Rachel en Eva

Christoph Lüthy, Elianne Keulemans en Jean-Pierre Wils

Bedhelm en de Stewardess